

Univerzita Pardubice
Filozofická fakulta

Role fatimského zjevení v současné římskokatolické církvi

Jitka Vojtková

Bakalářská práce
2008

Univerzita Pardubice
Fakulta filozofická
Katedra religionistiky a filosofie
Akademický rok: 2006/2007

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Jitka VOJTKOVÁ**

Studijní program: **B6101 Filozofie**

Studijní obor: **Religionistika**

Název tématu: **Role fatimského zjevení v současné římskokatolické církvi.**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Charakteristickou součástí katolické dogmatiky a spirituality je mariánská úcta. její specifickou součástí je kult zaměřený na údajná zjevení Panny Marie na různých místech světa. Zprávy o zjeveních Ježíšovy matky jsou známy i z dávné historie, ale v moderní době získávají tato zjevení novou podobu. Marie je v roli proroka varujícího před katastrofami, které na svět a církve mají přijít. Většina z četných zjevení nebyla církví uznána. Jednou z výjimek je zjevení v portugalské Fatime r. 1917. Zjevení a zvláště pak tajemství, která byla vizionářům sdělena, oslovila významný segment věřících včetně hierarchie nejen v Portugalsku, ale i v jiných evropských zemích a nakonec po celém světě. Svátek Panny Marie Fatimské má své místo v oficiálním katolickém kalendáři.

Jak se dnešní katoličtí věřící staví k tomuto jevu? Jaké o něm mají povědomí? A kdo jsou ti, pro které kult Panny Marie Fatimské hraje významnou roli v jejich duchovním životě? Jaký postoj zaujímají k otázkám, které dnešní církve řeší (např. některé morální otázky, ekumenismus, mezináboženský dialog aj.) a k církevní hierarchii, jak se staví ke světu? Jak se ke hnutí staví oficiální místa církve?

To jsou otázky, na které bude svou práci studentka J. Vojtková odpovídat. Přitom zařadí kult Panny Marie Fatimské do kontextu celého tzv. mariánského hnutí, resp. do jeho různých proudů, které jsou soustředěné buď kolem konkrétních zjevení, nebo kolem různých interpretací těchto zjevení. I samotné fatimské hnutí je rozděleno (minimálně) na dva tábory a toto rozdělení je patrné i v českém prostředí.

Rozsah grafických prací:

Rozsah pracovní zprávy:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

Di Monte, Rubén H. Fatimské poselství se rozvíjí a uskutečňuje v kněžském Mariánském hnutí. Olomouc: Matice cyrilometodějská, 1994.

DOKLÁDAL, P. Fatima a Panna Maria na konci druhého tisíciletí. Svítavy: Trinitas, 1992. ISBN 80-900960-2-6.

KRAMER von Reisswitz, Crista. Poslední tajemství z Fatimy. Praha: Dobra, 2000. ISBN 80-86459-00-4.

OPATRŇ, Aleš. VOJTĚCH od sv. Hedviky. O soukromých zjeveních. Praha: Pastorační středisko při Arcibiskupství pražském, 1998. ISBN 80-238-4056-8.

SIERADZKI, Adnrzej. Třetí proroctví fatimské a jiná tajemná poselství. Frýdek Místek: Alpress, 2004. ISBN 80-7362-001-4.
časopis Dingir (3/2002)

Vedoucí bakalářské práce:

Mgr. Miloš Mrázek

Katedra religionistiky a filosofie

Datum zadání bakalářské práce:

30. dubna 2007

Termín odevzdání bakalářské práce:

31. března 2008

prof. PhDr. Petr Vorel, CSc.

děkan

L.S.

doc. ThDr. Ivan Štampach
vedoucí katedry

V Pardubicích dne 30. listopadu 2007

SOUHRN

Tato bakalářská práce pojednává o zjevení Panny Marie v portugalské Fatimě a přibližuje hnutí zaměřené právě na toto zjevení.

První kapitola popisuje průběh tohoto zjevení a seznamuje s podrobnějšími informacemi jako jsou například vizionáři nebo tzv. fatimská tajemství. Druhá kapitola podává přehled o mariánských zjeveních v průběhu dějin.

Ve stěžejní části své práce se věnuji postoji římskokatolické církve nejen k soukromým zjevením ale i ke zjevení Fatimskému a k hnutím, které na základě tohoto nebo některého jiného zjevení vznikají.

Cílem práce je obecně nastínit historii Fatimského zjevení, objasnit jakou roli zaujímá v současné římskokatolické církvi a konkrétně popsat hnutí Českomoravský apoštolát a jiná hnutí, která se k otázkám Fatimy vyslovují.

KLÍČOVÁ SLOVA

fatimské zjevení, českomoravský apoštolát, mariánská hnutí, Panna Maria, 1917

TITLE

The Role of Fatima Apparation in contemporary Roman Catholic Church

ABSTRACT

This thesis is based on the appearance of the Virgin Mary in Fatim, Portugal and focuses on the incurvation related to this appearance.

The first chapter describes the course of this appearance and familiarizes detailed information for example visionaries or the so-called Fatim secrery. The second chapter focuses on the history of the Marian appearance. The fundamentals part of this thesis gives an indication to the attitude of the Roman Catholic denomination not only to personal appearances, but also to those of Fatim as well as to the incurvation suddenly set up based on these or other appearances.

The goal of this thesis is to basically depict the history of the Fatim appearance, clarify the role of the Roman Catholic denomination and describe the Czech Moravian apostolate incurvation as well as others which incurvations engaged in questinos acquainted to Fatim.

KEYWORDS

fatima apparation, Czech Moravan apostolate, marian incurvation, Virgin Mary, 1917

OBSAH:

ÚVOD.....	2
1. FATIMSKÁ ZJEVENÍ.....	4
1.1. Zjevení Panny Marie	4
1.2. Vizionáři.....	5
1.3. Říjnový zázrak	6
1.4. Fatimská tajemství.....	7
1.5. Třetí fatimské tajemství	8
1.6. Různé pohledy na Fatimské zjevení a tajemství	10
2. ZJEVENÍ PANNY MARIE V DĚJINÁCH.....	12
2.1. Dějiny mariánských zjevení	12
2.2. Nový rozmach zjevení.....	14
3. POSTOJ ŘÍMSKOKATOLICKÉ CÍRKVE K SOUKROMÝM ZJEVENÍM.....	16
3.1. Posuzování pravosti zjevení	16
3.2. Neuznaná mariánská zjevení	17
3.3. Uznání Fatimského zjevení	18
3.4. Exkurz k úctě Panny Marie	19
3.5. Hnutí zaměřená na prohloubení mariánské zbožnosti	21
3.5.1. Hnutí založené na základě mariánských zjevení.....	22
3.6. Informovanost o Fatimském zjevení v katolických periodikách	24
4. HNUTÍ ZALOŽENÉ NA ZÁKLADĚ ZJEVENÍ VE FATIMĚ	26
4.1. Českomoravská Fatima	26
4.2. Aktivity Institutu Svatého Josefa	27
4.3. Spory mezi Semínem a Dokládalem	30
ZÁVĚR	33
BIBLIOGRAFIE:	34

ÚVOD

S fenoménem mariánských zjevení se v posledních desetiletích setkáváme stále častěji. Jen za posledních padesát let jsme mohli navštívit více jak dvacet míst, na kterých se Panna Maria údajně zjevila. O těchto zjeveních se můžeme dočíst v mnoha publikacích, na webových stránkách, v časopisech nebo brožurách, které vydávají hnutí vzniknuvší na základě některého ze zjevení. V médiích se setkáváme s katastrofickými scénáři, které nám sdělují informace astronomického či astrologického rázu, případně informace o změně klimatu, které se týkají blízcího se konce světa.

Pro svoji práci jsem si vybrala zjevení Panny Marie ve Fatimě na počátku dvacátého století, které je svým způsobem živé i v dnešní době, po devadesáti letech od jeho počátku. Svými poselstvími, sdělovanými Pannou Marií třem vizionářům, se nepochybně zapsalo do dějin mariánských zjevení i do podvědomí římskokatolických věřících nejen v Portugalsku, ale i v jiných zemích a postupně se rozšířilo do celého světa.

Fatimské zjevení jsem si zvolila nejen pro jeho záhadnost, kterou na zjeveních nejčastěji shledávají stoupenci některých hnutí jak v České republice, tak i v jiných koutech světa. O těchto *záhadách* se můžeme dočíst povětšinou v beletriích, v knihách, které vydává např. edice *Největší záhady světa*, nebo je možno vyhledat je na webových stránkách. Tam nás autoři svých článků seznamují se svými teoriemi, jak se to mělo (má) s Fatimským zjevením, třetím fatimským tajemstvím nebo se zázrakem, který se ve Fatimě stal při posledním zjevení Panny Marie v říjnu roku 1917. Třetí fatimské tajemství, které bylo dětem sděleno třináctého května 1917, vzrušovalo celý svět po více než osm desetiletí a vyvolávalo spoustu otázek, rozporů a témat k diskuzím.

Nejpádnějším důvodem pro zvolení tohoto tématu pro mě ale byl fakt, že národní centrum Českomoravského apoštolátu, hnutí, které vzniklo na základě zjevení ve Fatimě, sídlí v Koclířově, nedaleko mého rodného města Moravská Třebová. Bylo tak pro mě dostupnější více se tomuto hnutí přiblížit, sblížit se s jeho hlavními členy a zjistit tak více o jeho cílech, postupech či aktivitách, které vyvíjejí.

V této práci Vás seznámím s historií Fatimského zjevení a zařadím jej do kontextu ostatních mariánských zjevení, přičemž poukážu jaký postoj zaujímá římskokatolická církev k tomuto zjevení a k ostatním zjevením všeobecně. Nastíním problematiku

a diskuzi, kterou rozpoutalo zveřejnění třetího fatimského tajemství, a objasním, jaký postoj zaujímají ti, pro které se kult Panny Marie Fatimské stal významnou rolí v jejich duchovním životě.

Veškeré informace, které se nám o tomto zjevení dostávají, zapsala jedna ze tří vizionářů, sestra Lucie dos Santos. Její vzpomínky na zjevení i na její příbuzné, spolu s kterými se jí zjevení dostávalo, začala sepisovat v roce 1935 a později vše vyšlo knižně, v češtině pod názvem: *Sestra Lucie hovoří o Fatimě*. Lucie postupně sepsala pět vzpomínek, přičemž dějinám zjevení se věnuje především vzpomínka čtvrtá.

Přes poměrnou rozšířenost je fenomén zjevení z hlediska sociologie náboženství a religionistiky poněkud podceňovaný. Veškerý výzkum ohledně zjevení Panny Marie byl prozatím soustředěn pouze do rukou teologů. Kromě malých příspěvků, zejména v tisku, se v našem prostředí nemáme možnost setkat s podrobnější ne-teologickou studií.¹

Mimo pramennou literaturu, která se věnuje tomuto zjevení je dostupná i jiná odborná literatura. Na tomto poli uspořádal Christopher Partridge knihu, Encyklopedii nových náboženství, kde se autor P. J. Margry na čtyřech stranách věnuje rozboru mariánské zbožnosti a představuje čtenářům některá významná zjevení a hnutí, která na základě zjevení vznikla.

Asi jediným religionistickým počinem na tomto poli bylo mariánským hnutím věnované číslo 3/2002 časopisu *Dingir*.

V této práci se nebudu vyslovovat k tradičním pojmům (zjevení, zázrak, tajemství apod.) z hlediska jejich religiózních obsahů, ale pouze z hlediska výrazové formy, kterou v názvosloví římskokatolické církvi zastávají.

Tyto pojmy budu v nadcházejícím textu užívat volně. Z hlediska formální úpravy, srozumitelnosti a přehlednosti textu nebudou v tomto textu odlišeny.

¹ Staněk, Martin. *Eschatologická společnost*, s. 56.

1. Fatimská zjevení

Fatimu, malou portugalskou vesničku, ležící v diecézi Leira, navštíví ročně milióny poutníků z celého světa. Před jednadevadesáti lety se zde třem pasáčkům – Lucii, jejímu bratranci Františkovi a jeho sestře Hyacintě zjevila Panna Maria, zpočátku jimi nazývaná jako *krásná Paní*. Tomuto předcházela jakási příprava, kdy o dva roky dříve, v roce 1915, se tyto tři děti třikrát setkaly s andělem. Ten je měl pravděpodobně připravit právě na setkání s Pannou Marií. Anděl děti vyzýval k přinášení obětí a naučil je dvě modlitby, ve kterých bylo vyzdvíženo odpuštění pro hříšníky. Marie byla v těchto modlitbách nazývána Nejsvětějším Srdcem, které má pomoci hříšníkům obrátit se na správnou víru.

Při poslední návštěvě anděla jej děti uviděly, jak drží v ruce kalich, a nad ním vznášející se hostii, z níž do kalicha kapaly kapky krve. Žádal je, aby přijaly tělo a krev Ježíše Krista, aby odčinily své špatné skutky a těšily se ze svého Boha. Po těchto přípravách jim anděl měl sdělit, že Nejsvětější Srdce Ježíše a Marie je chtějí použít k plánům jejich milosrdenství.²

Každý měsíc³, vždy třináctého dne, od května do října roku 1917, mělo podle výpovědí vizionářů docházet ke zjevením Panny Marie. Vždy v poledne, každý měsíc ve stejný čas a na stejném místě.

1.1. Zjevení Panny Marie

Při prvním zjevení děti vypověděly, že viděly paní v bílém šatě, zářící více než slunce. Byly jí tak blízko, že stály uvnitř světla, které paní obklopovalo. Začaly ji nazývat jako *krásnou Paní v bílém*.⁴

Děti z ní měly zpočátku strach, ale pohled krásné Paní jim dodal odvahy. „*Chcete*“, tázala se dětí Paní, „*se obětovat Bohu a snášet všechna utrpení, která na vás sešle, na smír za hříchy, jimiž je urážen, a jako prosbu za obrácení hříšníků?*“⁵ Paní se od dětí dostalo kladné odpovědi, a proto jim ještě sdělila, že budou muset hodně trpět,

² Felici, Icilio. *Fatima*, s. 24.

³ Každý měsíc mimo měsíce srpna, kdy děti byly uvězněny a Panna Marie se jim zjevila o šest dní později, tj. 19. 8. 1917.

⁴ Kondor, P. Luis. *Sestra Lucie hovoří o Fatimě*, s. 163.

⁵ Kondor, P. Luis. „cit. dílo“, s. 164.

ale milost boží, ta je bude posilovat.

Poslední, o co je tento den požádala, bylo, aby na toto místo přicházely po příštích šest měsíců, vždy třináctého dne ve stejnou hodinu, a přislíbila jim, že při posledním setkání jim sdělí, kdo je.

Při dalších zjeveních, kterého se již účastnili i lidé z okolí, je Paní žádala, aby se naučily číst, modlily se každý den růženec za ukončení války a přinášely Bohu oběti. Aby nechaly udělat dvě nosítka a aby se na tomto místě nechala postavit kaple. Při zjevení v červenci jim Paní zdůrazňovala potřebu přinášení obětí za hříšníky. K těmto obětem mají dodávat: „*Ježíši, dělám to z lásky k tobě, za obrácení hříšníků a na smír za hříchy proti Neposkvrněnému Srdci Mariinu.*“⁶

Během zjevení v červenci Panna Maria sděluje vizionářům první poselství pro lidstvo, a to, že Rusko bude šířit své bludy *po světě*, přinášet války a pronásledování církve. Děti jsou vázány mlčením a obsah tajemství zatím nesmějí prozradit.

Lucie Paní také žádala, aby jim řekla, kdo je, a aby udělala nějaký zázrak, aby všichni uvěřili, že se jim zjevuje. Měsíc na to jim Paní sdělila, že při posledním zjevení, tj. v říjnu, vykoná zázrak, aby všichni uvěřili, a v září k tomu dodala, že v říjnu přijde i Kristus Pán, Sedmibolestná Panna Maria a Panna Maria Karmelská, svatý Josef s Ježíškem, aby požehnali světu.

1.2. Vizionáři

Lucie, její bratranec František a jeho sestra Hyacinta, kterým se zjevení dostávalo, se nesetkávali s pozitivním ohlasem lidí. Několikrát byli u výslechu místního faráře a bylo jim položeno mnoho otázek týkající se zjevení, především však otázky na tajemství, která jim byla sdělena. Děti byly vázány slibem mlčení. Panna Maria jim uložila „...*aby nic nevyprávěly o tom, co jim svěřila pod pečetí mlčenlivosti.*“⁷ V srpnu byly odvezeny správcem okresu, panem de Olivierem, do Vila Nova. Namlouval dětem, že je nechá uvařit v kotli plném vařícího oleje, pokud mu tajemství nesdělí. Nic z toho se nestalo. Děti si i přes obrovský strach tajemství ponechaly pro sebe. Lucie byla vyslýchána i panem farářem z Fatimy. Po pravdě mu řekla vše, co se při zjeveních stalo,

⁶ Kondor, P. Luis. „cit. dílo“, s. 166.

⁷ Dokládal, Pavel. *Fatima a Panna Maria na konci druhého tisíciletí*, s. 18.

co viděla a slyšela.⁸ V závěru výslechu farář vypověděl: „*Nezdá se mi, že ta věc přichází z nebe. Když se Bůh sděluje duším, poručí jim obyčejně, aby všechno vyjevily duchovnímu správci nebo faráři; toto děvče se naproti tomu halí v mlčení. Mohlo by to být šílení d'ábla. Budoucnost odhalí pravdu.*“⁹

Při prvním zjevení se Lucie Panny Marie dotazovala, zda ona i František a Hyacinta přijdou do nebe. Na všechny tři Panna Maria odpověděla kladně a při druhém zjevení v červnu k tomu ještě doplnila, že pro Hyacintu a Františka si přijde velmi brzo, ale Lucie že bude muset zůstat na zemi ještě o něco déle. František zemřel dva roky po těchto událostech, Hyacinta o rok později. Papež Jan Pavel II., který v květnu 2000 navštívil spolu se sestrou Lucií Fatimu, nechal při této příležitosti Františka a Hyacintu beatifikovat. Lucii se od smrti jejích příbuzných dostalo ještě několikrát zjevení Panny Marie. Při jednom z nich, v roce 1929, Lucii Panna Maria sdělila, že je čas, aby Svätý Otec zasvětil Rusko jejímu Neposkvrněnému Srdci a tím ho zachránil.¹⁰

Sestra Lucie se dožila 97 let a zemřela dne 13. 5. 2005.

1.3. Říjnový zázrak

Při posledním zjevení, kterého se účastnili všichni tři vizionáři, v říjnu 1917, uskutečnila Panna Maria zázrak, tak jak přislíbila již v červenci. Tohoto zjevení se účastnilo více jak sedmdesát tisíc lidí. Panna Maria pravila: „*Jsem Panna Maria, královna růžence! Modlete se nadále denně růženec. Válka se chýlí ke konci...*“¹¹ Po těchto slovech všichni přítomní, kteří Pannu Marii neviděli ani neslyšeli, viděli něco nevídaného.

„*Když se schylovalo k dešti, objevil se na obloze sluneční kotouč podobný stříbrné kouli a obklopil lidi, kteří jej pozorovali, světelným věncem. Najednou se začalo slunce chvět, otáčelo se jako ohnivé kolo a všemi směry vrhalo svazky světelných paprsků. Tato podívaná, při které se postupně obloha, země, stromy a skály objevovaly v různém světle, se několikrát opakovala. Jako by se slunce spustilo z oblohy a klikatě se řítilo na lidi, vyzařujíc ohromné teplo. Ozývaly se výkřiky a lidé padali do bláta na kolena a modlili se. Pak se slunce opět vrátilo na své místo. Lidé pojednou zpozorovali, že jejich promočený oděv je nějakým zázračným způsobem úplně suchý.*“¹²

⁸ Samozřejmě mimo tajemství jí sdělené.

⁹ Felici, Icilio. „cit.dílo“, s. 43.

¹⁰ Papež zasvětil svět Neposkvrněnému Srdci Mariinu rozhlasovým poselstvím k poutníkům shromážděným ve Fatimě dne 31. října 1942 čině přitom narážku na Rusko.

¹¹ Kondor, P. Luis. „cit. dílo“, s. 172.

¹² Reisswitz, von Crista Kramer. *Poslední tajemství z Fatimy*, s. 35.

Lucie později vypověděla, že po skončení tohoto zázraku, když Paní zmizela, uviděla v dáli na nebi vedle slunce Svatého Josefa s Ježíškem a Pannou Marií, bíle oděnou, s blankytně modrým pláštěm. Krátce na to uviděla i Krista Pána a Pannu Marii.¹³

1.4. Fatimská tajemství

V této části kapitoly popíše dvě z tzv. tří fatimských tajemství.¹⁴ Tajemství proto, že Panna Maria dětem při jejich zjeveních přikázala, aby o obsahu poselství nikomu nepovídaly, dokud jim sama neřekne. Tak se také stalo a první tajemství bylo světu zveřejněno až v roce 1942. Sestra Lucie vypověděla, že při zjevení 13. června Panna Maria dětem ukázala vizi pekla, jednu část ze tří tzv. fatimských tajemství.

„Panna Marie nám ukázala velké ohnivé moře; bylo, jak se zdálo, v hlubinách země. Viděli jsme v tom ohni d'ábla a duše jako průhledné černé nebo hnědé rozžhavené uhlíky v lidské podobě. Pohybovaly se v ohni, hnané plameny, které z nich šlehaly a vytvářely oblaky kouře. Padaly na všechny strany jako jiskry při obrovském požáru, bez tíže a rovnováhy, s bolestným sténáním a se zoufalými výkřiky, které vzbuzovaly hrůzu a naháněly strach. Dáblové měli příšernou a odpornou podobu, byli jako ohavná, neznámá zvířata, ale průhlední a černí. Toto vidění trvalo pouze okamžik.“¹⁵

Jak jsem již zmínila, tajemství, které bylo těmto dětem zjeveno, držela sestra Lucie v tajnosti až do roku 1942. V tomto roce napsala Lucie biskupovi dopis: „Tajemství má tři části, z nichž chci dvě vyjevit.“¹⁶

Po této vizi pekla jim Panna Maria ještě sdělila:

„Viděli jste peklo, kam přicházejí duše ubohých hříšníků. Aby je zachránil, chce Bůh zavést ve světě úctu k mému Neposkrvněnému Srdci. Budou-li lidé dělat, co vám řeknu, zachrání se mnoho duší a bude mír. Válka se chýlí ke konci. Ale nepřestanou-li lidé urážet Boha, začne za pontifikátu Pia XI. nová a horší válka. Když uvidíte jednou v noci zářit neznámé světlo, vězte, že je to velké znamení, které vám Bůh dává, že potrestá svět za jeho zločiny válkou, hladem, pronásledováním Církve a Svatého Otce. Abych tomu zabránila, přijdu a budu žádat zasvěcení Ruska svému Neposkrvněnému Srdci a smírné přijímání o prvních sobotách v měsíci. Budou-li má přání splněna, Rusko se obrátí a bude mír; když ne, bude čířit své bludy po světě, bude vyvolávat války a pronásledování Církve. Dobří lidé budou mučeni, Svatý Otec bude mnoho trpět, různé národy budou zničeny, ale nakonec mé Neposkrvněné Srdce zvítězí. Svatý Otec mi zasvětil Rusko, to se obrátí na víru a světu bude dopřána doba míru.“¹⁷

¹³ Kondor, P. Luis. „cit. dílo“, s. 172.

¹⁴ Mějme na mysli, že se jedná o jedno jediné tajemství, které sestává ze tří částí.

¹⁵ Kondor, P. Luis. „cit. dílo“, s. 110.

¹⁶ Tamtéž.

¹⁷ Kondor, P. Luis. „cit. dílo“, s. 110.

Tato část tajemství předpovídá konec I. světové války, ale také varuje před horší válkou, II. světovou válkou, která má vypuknout za pontifikátu Pia XI.¹⁸, pokud lidé nepřestanou urážet Boha. Neznámé světlo, které Panna Maria zmiňuje a které bude možno vidět na znamení začátku další války, spatřila sestra Lucie z noci 25. na 26. ledna roku 1938. Byla tím „mimořádná“ polární záře a Lucie si byla jista, že byla Božím znamením zvěstujícím začátek války.¹⁹

Druhá část tajemství byla dětem zjevena 13. 6. 1917 a byl to slib, že Lucie, Hyacinta i František přijdou do nebe. Panna Maria tehdy Lucii přislíbila, že ji nikdy neopustí a že její Neposkvrněné Srdce bude jejím útočištěm. Poté Panna Maria rozevřela své ruce a zalila děti odrazem záře.

1.5. Třetí fatimské tajemství

Třetí část tajemství sestra Lucie sepsala 3. ledna 1944. Rok před touto událostí byla vážně nemocná a biskup da Silva se obával Luciiny smrti. Proto ji přikázal sepsat poslední část tajemství, aby nebylo pohřbeno spolu s ní. Druhého ledna roku 1944 důležitost sepsání potvrdila i Panna Maria, která se Lucii zjevila.

Tzv. třetí fatimské tajemství vyvolalo nejvíce otázek a dohadů. Od sdělení tajemství Pannou Marií Lucii až po jeho odtajnění kolovaly různé varianty nebo podvrhy právě tohoto zjevení. Všichni ale s napětím očekávali rok 1960, který stanovila sestra Lucie pro otevření a přečtení obsahu tajemství. Domnívala se, že po tomto roce bude obsahu tajemství lépe porozuměno.

V 50. letech obálku s třetím fatimským tajemstvím obdržel Pius XII., který ji ale neotevřel a byla proto předána jeho následovníkovi, Janu XXIII., který se již s jeho obsahem seznámil. Celkem obsah tajemství přečetli tři papežové, kteří se ale rozhodli udržet ho v tajnosti.

Třetí fatimské tajemství bylo světu zveřejněno až po osmdesáti třech letech, a to 13. května 2000 papežem Janem Pavlem II., který navštívil Fatimu. Jan Pavel II. zde přečetl obsah třetího fatimského tajemství tak, jak ho sepsala sestra Lucie a jehož

¹⁸ Jméno Pia XI. Lucie několikrát potvrdila. Na námitku, že II. světová válka začala za pontifikátu Pia XII., odpověděla, že obsazení Rakouska (12.3.1938) bylo už vlastně začátkem války.

¹⁹ Kondor, P. Luis. „cit. dílo“, s. 121.

obsah přes osm desetiletí vyvolával napětí i spekulace. Řada lidí byla po jeho odhalení zklamaná. Čekali, že se dozvědí něco o nějaké katastrofě, která postihne naši planetu, o válce nebo pronásledování církve. Nic takového ale tajemství neobsahovala. Žádné konkrétní předpovědi.

Fatimské tajemství bylo doplněno teologickým komentářem, který připravil kardinál Josef Ratzinger. Byl jakýmsi varováním před zkázonosným chováním lidstva, ale zároveň přinášel poselství, že skrze víru lze neštěstí odvrátit. Obsahuje vizi pronásledování církve, papežovo utrpení a smrt, utrpení a smrt církevních hodnostářů a řeholních osob, zároveň ale i přínos jejich obětí za spásu lidstva.

V textu fatimského tajemství Lucie zmiňuje, že dětem byla po jejich levici zjevena Panna Maria²⁰ a o něco výše spatřily anděla s ohnivým mečem v levé ruce. Z meče šlehaly plameny, které jako by měly zapálit svět. Plameny ale vyhasínaly, jakmile se dotkly záře, která vycházela z pravé ruky Panny Marie. *„Anděl ukázal pravou rukou na zem a silným hlasem řekl: Pokání! Pokání! Pokání!“* Dále děti viděly bíle oděného biskupa – papeže, další biskupy, kněží, řeholníky a řeholnice, kteří vystupovali na strmou horu, na které byl velký kamenný kříž. Po cestě k tomuto kříži svatý otec procházel polorozbořenými městy, byl zkroušený bolestí a modlil se za duše mrtvol, které na cestě potkával. Na vrcholu hory byl zastřelen skupinou vojáků. Stejně tak zemřeli i ostatní lidé, kteří tam byli spolu s ním.²¹

Takto sestra Lucie popsala události, které po tak dlouhou dobu uchovávala v tajnosti a které byly zveřejněny po více jak osmdesáti letech. Jan Pavel II. dva měsíce před zveřejněním tajemství poslal Lucii dopis, v němž ji mimo jiné informuje o tom, že k ní bude poslán Msgr. Tarcisco Bertone a biskup z Leire, aby jí položili několik otázek ohledně výkladu třetího fatimského tajemství. V tomto rozhovoru, který proběhl na konci dubna 2000, sestra Lucie zdůraznila, že je přesvědčena o tom, že *„fatimské vidění se týká především boje ateistického komunismu proti církvi a proti křesťanům“* a popsala také nesmírné utrpení obětí víry ve 20. století.

Tři roky po sepsání třetí části fatimského tajemství bylo založeno hnutí World Apostolate of Fatima. Jeho pobočka byla v České republice zřízena v roce 1990 pod názvem Českomoravský apoštolát, přičemž toto hnutí bylo uznáno katolickou církví. Prezident Českomoravského apoštolátu, Pavel Dokládal, a stoupenci tohoto hnutí

²⁰ Lucie ji zde označuje již jako „Naši Paní“.

²¹ *Fatimské poselství*, s. 18.

naplňují svůj život vírou v Pannu Marii, v Pannu Marii, která se v roce 1917 zjevila ve Fatimě, která třem dětem svěčila tři tajemství a které vyvolalo více rozruchu, otázek a diskuzí než jakékoli jiné zjevení před Fatimou. Kladou si za cíl šířit věrohodné, církevně podložené, informace týkající se Fatimy. Nemají žádné zásady, které by je odlišovaly od hlavního proudu katolické církve. Všichni tito lidé naprosto souhlasí s třetím fatimským tajemstvím. Žádné pochybnosti nemají a hlavně je ani nehledají. Pevně věří osobám pověřeným Svatým stolcem, které měly co dočinění se zveřejněním tajemství.

Oproti nim se při studiu Fatimského zjevení či třetího fatimského tajemství staví hnutí či jednotlivé osoby, které na Fatimském zjevení hledají či shledávají nejasnosti. Někteří popírají věrohodnost výpovědí Lucie, Františka a Hyacinty. Jiní zase popírají sluneční zázrak a dokládají ho fakty z různých vědních oborů, jako je astronomie či astrologie. Poslední v této skupině nesouhlasí s tvrzením Vatikánu ohledně třetího fatimského tajemství. Do této skupiny můžeme zařadit hnutí působící v České republice pod názvem Institut Svatého Josefa, jehož předsedou je Michal Semín.

1.6. Různé pohledy na Fatimské zjevení a tajemství

O Institutu Svatého Josefa a jeho předsedovi Michalu Semínovi, který se snaží přesvědčit své okolí o neúplném odtajnění třetího fatimského tajemství, bude pojednávat poslední část této práce. Nyní se zaměřím na jiné názory, které sebou Fatimské zjevení nese.

S jedním z nich se můžeme setkat na internetovém portále *Christnet.cz*, kde se téma Fatima skloňuje ve všech jeho pádech. Jsou zde vedeny diskuze na téma třetího fatimského tajemství ale i na Michala Semína, na Českomoravský apoštolát a mnohá další témata související s Fatimou. Mimo jiné je zde zveřejněn článek *Zjavovanie katolickej Marie a okultne podsvetie*. Autor zde tvrdí, že Fatimské zjevení je jakýmsi spiknutím jezuitů spolu s temným duchovním podsvětím. Ti prý zjevení Panny Marie domluvili. Bylo dohodnuto jak místo tohoto zjevení (Fatima), tak i zapletení Ruska do poselství Panny Marie nebo sluneční zázrak. Jezuité také chtěli docílit konverzi muslimů ke křesťanství, čímž hrají do noty biskupu Fultonu J. Sheenovi, řediteli kongregace pro propagaci víry, který předvídá konverzi muslimů ke křesťanství právě

díky zjevení Panny Marie ve Fatimě. Sheen říká, že Marie byla natolik moudrá, že se zjevila právě ve Fatimě, ve vesnici, která byla pojmenovaná po Muhamedově dceři Fatimě, aby tak muslimové přes toto zjevení ke křesťanství konvertovali. Do noty mu také hraje fakt, že Panna Maria se stala tzv. „*Paní z Fatimy*“, a v průvodech, kde byla nesena její soška skrze muslimské oblasti se jí přišlo poklonit více než pět set tisíc muslimských vyznavačů.²²

Dalším zdrojem, který popisuje nejasnosti zázraků v katolické církvi, je internetová stránka <<http://www.miraclesceptic.com/>>. Mimo jiné je zde zveřejněn článek o Slunečním zázraku ve Fatimě (*Fatima Sun Miracle Refuted*). Autoři tohoto článku, jejichž jména nejsou k dispozici, se zde zabývají popřením tohoto zázraku a přicházejí s mnoha argumenty. Jedním z nich je, že celý sluneční zázrak byl jen přírodním úkazem. Pahorek na Cova da Iria, kde se zázrak udál, je doslova *přírodním amfiteátre*. Události, které se zde 13. října 1917 staly, byly pouze přírodním úkazem, přeludem, způsobeným směrem slunečních paprsků zapadajících za obzor. Zastánci tohoto tvrzení dále říkají, že děti tohle všechno dopředu plánovaly. Chodily na toto místo denně pást ovce a mohlo se stát, že podobný přírodní úkaz mohly vidět kdykoli předtím. Možná taky právě proto Lucie lidem v den zázraku řekla, aby schovali svoje deštníky, přestože velmi přšelo. Ani Lucie ani nikdo jiný ale dopředu nevěděl, jaký zázrak Panna Maria udělá. Lucii Panna Maria sdělila pouze to, že při jejím posledním zjevení, v říjnu, udělá zázrak. Bez dalších konkrétností. Dále autorům připadá podivné, že i přes obrovské množství přítomných novinářů a fotografů není jediný důkaz o tom, že sluneční zázrak proběhl. Neexistuje žádná fotografie, která by zachycovala změny na obloze nebo slunce měnící své barvy.²³

Toto jsou některé pohledy na Fatimské zjevení. Jedni nesouhlasí s tvrzením Vatikánu, že nic více již není, jen to, co řekli. Další se pokoušejí doložit, že se jedná o spiknutí jezuitů s římskokatolickým podsvětím a v neposlední řadě jsou to stoupenci těch, kteří se snaží dokázat, že celé fatimské tajemství je podvod. Beze sporu lze dohledat i další jiné názory, jak se to s fatimským tajemstvím má. Kritici zjevení často poukazují na to, že zjevení přicházejí někdy velice vhod, aby posílila pozici církve.

²² „Zjavovanie katolickej Marie a okulne podsvetie“ [online]. *Christnet.cz* [cit. 2008-15-3]. URL: <<http://www.christnet.cz/diskuse/prispevek.asp?zobraz=200996>>

²³ „Solar Miracle of Fatima: The flop of the Century“ [online]. *Miracles and Hoaxes*. [cit. 2008-15-3]. URL: <<http://www.miraclesceptic.com/solarmiracle.html>>

2. Zjevení Panny Marie v dějinách

Eisenberg, Garabandal, San Damiano, Wollongong, Akita, Bayside, Tampa, Dorrego, Olava, Libého, Mejugorje, Soufanieh, Maasmechelen, Melleray, Schio, Naju, Cuenca, Conyers, Manduria, Paratico, Calkenswaard, Marpingen a Seuca. Místa, kde se od 50. let 20. století zjevila Panna Maria. Více jak dvacet míst z různých koutů světa. Panna Maria na těchto místech sdělila vizionářům, nejčastěji dětem, nějaké poselství²⁴. Po celém světě se díky těmto místům zjevení zakládají mnohé modlitební skupiny, nadace, hnutí nebo výbory. Zpočátku se církev k těmto skupinám nestaví otevřeně, ale po dosažení určitého počtu přívrženců bývá takovýto nový projev zbožnosti církví často uznán.²⁵

2.1. Dějiny mariánských zjevení

Samotná zjevení nejsou novinkou posledních dvou století, kdy jejich četnost několikanásobně vzrostla. Sahají až k prvotní církvi, avšak ve 20. století jsou nová jejich apokalyptickým rázem. Do popředí se dostává Marie jako *trpící matka*, přísluší jí titul *ochranitelky a přímělkyně u Boha*. Jejím posláním, svěřeným jí, např. podle Dona Gobbiho, kterému se dostává „slyšení“ samotným Bohem, je připravit druhý Ježíšův příchod, bojovat proti Antikristu nebo shromáždit jí věrné a vychovat je pro svou misijní činnost.²⁶

Co se týče samotných zjevení Panny Marie o nichž máme doklady, datují se již od prvního století, konkrétně do roku 40. V tomto roce mělo podle legendy dojít k prvnímu mariánskému zjevení apoštolu Jakubovi, který se měl během svých misijních cest dostat do španělské Zaragozy. Zde se mu podle tradice měla zjevit při jeho modlitbách Ježíšova matka, Panna Maria, která ho žádala, aby zde postavil na její počest kostel, jí zasvěcený. V průběhu staletí se Panna Maria zjevovala téměř na všech místech světa, na každém kontinentě.

Celosvětově se Panna Maria zjevila více než devětsetkrát. Ve 14. a 18. století můžeme zaznamenat pokles, ve století devatenáctém se počet zjevení přehoupl přes sto

²⁴ Dospělých mužských vizionářů je od 19. století průměrně 15,5 %, naopak velké procento zaujímají děti, zejména dívky.

²⁵ Partridge, Christopher. *Encyklopedie nových náboženství*, s. 102.

²⁶ Staněk, Martin. *Eschatologická společnost*, s. 58.

a ve 20. století celkový počet zjevení přesáhl počet 400. Nejčastěji se Panna Maria zjevuje v Evropě, nejvíce v Římě, následně ve Francii a Německu. Druhým kontinentem, kde se Panna Maria nejpočetněji zjevila, je Amerika (USA, Kanada, Brazílie), následně Asie (Libanon a Filipíny), Afrika s celkovým počtem 17 zjevení za dvě tisíciletí a Austrálie pouze s jedním zjevením, a to ve 20. století na Papue-Nové Guiney.²⁷

V dnešní době má velký význam mariánské zjevení v mexickém Gaudalupe, kde se Panna Maria zjevila indiánovi Juanu Diegovi v roce 1531. Panna Maria se mu představila jako Svatá Matka a stejně jako po apoštolu Jakubovi, tak i po Diegovi požaduje, aby se na tomto místě nechal postavit kostel, jí zasvěcený. Diego po ní žádá zázrak, čímž se stane jeho plášť, který je pokládán za zázračný²⁸. Toto zjevení bylo uznáno jako založení mexické a latinsko-americké církve.²⁹

Důležitá řada mariánských zjevení odstartovala v Evropě v 19. století. Řadí se mezi ně tři zjevení ve Francii na Rue du Bac třiatvacetileté Kateřině Labouréové v roce 1830. „*Poslední dvě zjevení dala vzniknout 'zázračné medailce', nejrozšířenější ze všech medailí všech dob.*“³⁰ Panna Maria se Kateřině představila v podobě, v jaké má být zachycena na medailce, kterou chce dát razit. Zjevení probíhá v utajení, ale později dala vzniknout širokému hnutí, se kterým jsou spojeny nové formy zbožnosti a četná obrácení. Toto zjevení a medailonek, na které je Panna Maria vyobrazena „*bez hříchu počaté,*“ kdy jí z rukou vycházejí paprsky, shrnuje program mariánského hnutí na celé příští století, a to Marie jako Neposkvrněné početí.³¹

Dalšími významnými zjevením jsou ta, která se udála v La Salettě (1846), Lurdech (1858)³² a samozřejmě ve Fatimě (1917), i když i po těchto zjeveních následovala mnohá další, např. v Beauraingu (1932-33), Banneuxu (1933) nebo v Medžugorje (1981-současnost).

Zjevení v Lurdech, které Martin Putna nazývá posledním zjevením barokního typu, je charakterizováno čtyřmi znaky – chudý pastýř, nemoc, uzdravující pramen, vyléčení. Zjevení v Lurdech nám ale zároveň přináší i něco nového. Nové je to, že není důležité

²⁷ Staněk, Martin. „cit. dílo“, s. 60-61.

²⁸ Moderní technika v něm objevila jakoby fotografický záznam celé situace.

²⁹ Petri, Heinrich. „cit. dílo“, s. 511.

³⁰ Opatrný, Aleš. *O soukromých zjeveních*, s. 31.

³¹ Laurentin, René. *Pojednání o Panně Marii*, s. 82-3.

³² Toto zjevení bylo uznáno biskupem 18. 1. 1862.

pouze samotné zjevení, ale mnohem více se stává důležitým obsah toho, co Panna Maria vizionářům sděluje. Ta sama sebe v Lurdech nazývá Neposkvrněným početím a podává zprávy nejen o sobě, ale i o světě.³³ Dogma o Neposkvrněném početí Panny Marie bylo papežem Piem IX. vyhlášeno roku 1854, tedy čtyři roky před zjevením v Lurdech. V Lurdech Panna Maria vizionářce Bernardettě sděluje, že se má ve skále vykopat studna, ve které bude léčivá voda.

Při zjevení v La Salletě se zdá, jako by poselství Panny Marie zněla poněkud výhružně: „*Pokud se lidé skutečně neobrátní..... přijdou roky neúrody.*“

Některá zjevení dosáhla mezinárodního významu, jako např. Lurdy, Knock (Irsko) a Fatima. Události, které se ve Fatimě na počátku 20. století odehrávaly, nejsou tedy ani prvními ani posledními co do počtu zjevení Panny Marie.

2.2. Nový rozmach zjevení

Po Francouzské revoluci se setkáváme s novým rozmachem mariánských zjevení. V 19. století se Panna Maria zjevovala nejčastěji právě ve Francii (Paříž, La Saletta, Lurdy). Tato zjevení se pro řadu dalších stala vzorem (nikdy předtím se neobjevilo tolik vizionářů-děti, masového poutnictví apod.). První zjevení tohoto nového typu se odehrálo v La Salletě v roce 1846. Tzv. mariánsko-apokalyptické zjevení, které především obsahuje volání „*obráťte se, konejte pokání, změňte svůj život*“ a varování před hrůzami, které postihnou svět, především církev. Varování před strašlivými tresty, kdy trestajícím, podle např. zjevení ve Fatimě, bude samotný Ježíš Kristus, ale z kterého se můžeme zachránit, a to díky Panně Marii. Jak Panna Maria sdělila při jednom ze svých zjevení: „*Chci-li, aby vás můj Syn neopustil, musím ho bez ustání prosit.*“³⁴

Od 40. let 20. století dochází k nárůstu nových znamení a poselství sesílaných Marií. Panna Maria, i když méně často, se zjevuje spolu s jinými světci nebo s Ježíšem Kristem. „*Některé sochy a obrazy údajně pláčou, krvácejí, nebo se pohybují.*“ Většinu skupin a center úcty, která se k těmto úkazům a soukromým zjevením váží, církev neuznává. „*Tyto skupiny si vytvářejí svůj vlastní okruh přívrženců, jenž se od hlavního*

³³ Putna, Martin. *My poslední křesťané*, s. 204.

³⁴ Putna, Martin. „cit. dílo“, s. 206.

proudu odchyluje... „³⁵

Po druhé světové válce dochází k mariánským zjevením stále častěji. Zjevení byla zaznamenána například na těchto místech: Kérizinen v Bretani (1938-65), Amsterdam v Holandsku (1945-59)³⁶, Tre Fontane u Říma (1947), Heroldsbach v Německu (1949-52), Turzovka (1958), San Sebastian de Garabandal ve Španělsku (1961-65), San Damiano v Itálii (1964-69). V sedmdesátých a osmdesátých letech se zjevení začínají objevovat i na jiných kontinentech a na mnoha místech k nim dochází dodnes. Např. v Escorialu, v Londýně, v polské Olavě (1981), v Kanadě, v africkém Kibeho, v Tampě na Floridě (1973), Akitě v Japonsku (1973-1981), Naju v Jižní Korei (1986), Medžugorje (1981), v Asii, v Austrálii a na několika dalších místech USA.

Na některých místech se Panna Maria zjevuje denně (Medžugorje, Nowra) a někdy sama varuje před falešnými vizionáři, jako tomu bylo v australské Nowře, kdy přímo jmenovala podvodné vizionáře a neautentická místa zjevení.³⁷

Místa zjevení se později stávají duchovními středisky, která každoročně navštíví milióny poutníků. Většinou se na těchto místech staví svatyně či kostely, nejčastěji z důvodů splnění přání Panně Marii. Na některých místech zjevení údajně nechává Panna Maria vytrysknout pramen uzdravující vody. Tato poutní místa se poté stávají jedněmi z nejnavštěvovanějších a dochází zde k *‘zázračným uzdravením’* (Lurdy, Turzovka).

Poselství, která Panna Maria svým vizionářům sděluje, především varují před zlem, před tresty, kterými lidstvo bude potrestáno, pokud se nenapraví (tak jak jim Panna Maria doporučuje). Mnohá jsou provázena ohlašováním hrozících katastrof, jež postihnou náš svět. Zjevení dosáhne nového, sociálního rozměru, když *„kontakovaná osoba“* založí novou náboženskou skupinu.³⁸ Mezi takové můžeme zařadit ctitele Naší Paní růží z Bayside v New Yorku nebo Královnu lásky z okolí města Schio v Itálii. Hnutí nebo skupiny vzniklé na základě zjevení ve Fatimě jsou Kněžské mariánské hnutí a Fatimský apoštolát Modrá Armáda s největším počtem členů (okolo deseti milionů po celém světě).

³⁵ Partridge, Christopher. „cit.dílo“, s. 98.

³⁶ V Amsterdamu se setkáváme s přijetím tzv. „pátého dogmatu“. Příjemci zjevení považují za nutné uznání Mariiny role jako spoluvykupitelky (spasitelky spolu s Kristem). K tomuto „dogmatu“ se církve staví odmítavě.

³⁷ Press, František. *Maria...*, s. 12-13.

³⁸ Vernet, Jean. Soukromá zjevení a poselství. *Teologické texty*, s. 66.

3. Postoj římskokatolické církve k soukromým zjevením

Postoj římskokatolické církve k soukromým zjevením a mimořádným jevům je velice opatrný a spíše zdrženlivý. Procento zjevení, která se ukáží jako pravá, je vzhledem k celkovému počtu hlášených zjevení velmi malé. Hovoříme-li o postoji církve k soukromým zjevením, je potřeba rozlišit církev jakožto lid Boží, postoj příslušných zodpovědných autorit a postoj jednotlivých osobností, třeba i biskupů. Nyní se zaměřím na postoj oficiálního stanoviska, za něj ručí příslušná kongregace v Římě, a na informace obsažené v katolickém katechismu.

Katechismus katolické církve rozlišuje mezi Zjevením a zjevením. Úlohou takového zjevení není vylepšovat nebo doplňovat Kristovo definitivní zjevení, ale napomáhat k tomu, aby se z tohoto zjevení v určitém historickém období plněji žilo.³⁹ Věřící takovému zjevení věřit může, ale nemusí.

Kritériem pravosti je, že poselství spojené se zjevením nesmí obsahovat nic, co je v rozporu s katolickou věroukou a mravoukou.⁴⁰ Předpokladem pravého zjevení je věrohodnost, mravní bezúhonnost a duševní zdraví vizionářů. Podle kardinála Ratzingera každé pravé mariánské zjevení také zaměřuje pozornost ke Kristu. Jestliže od Něho odvádí, jistě nepochází od Panny Marie.

Ze stovek zjevení za posledních 150 let byla uznána jen čtyři⁴¹, a to v Lurdech, Fatimě, Beauraingu a Banneauxu, a některá další zjevení dostala povolení diecézního biskupa k místní úctě (La Salette, Knock a Pontmain).⁴²

3.1. Posuzování pravosti zjevení

Při posuzování zjevení se nejdříve začíná u toho, zda jevy nebo události, které se na místě zjevení udály, nejdou vysvětlit přirozeně. Bývají povoláni odborníci z oborů medicíny a psychologie, popřípadě i z jiných vědních oborů. Snahou je odkrýt možný

³⁹ *Katechismus katolické církve*, s. 35.

⁴⁰ Čejka, Martin. „*Soukromá zjevení*“ [online], 2004, *Katolikrevue.cz* [cit. 2007-8-11]. URL: <http://www.katolikrevue.cz/fides/soukroma_zjeveni_martin_r_cejka.htm>

⁴¹ Informace o počtu uznaných zjevení se ale různí, viz. Časopis článek Malý, Radovan: Církev uznala celkem 21 mariánských zjevení od r. 1830. *Immaculata*, 2003, č.6, str. 12 uvádí, že od roku 1830 bylo církví uznáno 21 mariánských zjevení.

⁴² Staněk, Martin. „cit. dílo“. s. 65.

podvod nebo případnou psychickou poruchu vizionáře a svědků. Po důkladném zkoumání lze prohlásit, že se jedná o jevy, které není schopné přirozená věda vysvětlit.⁴³

Nejhlavnějším kritériem ale je shoda obsahu vidění s naukou církve. Musí se vyloučit ta zjevení, která jsou v rozporu s vírou. Kdyby zjevení obsahovalo nějaké věroučné omyly, může se s vyšetřováním skončit, protože takové zjevení nebude božského původu.⁴⁴ Obsah zjevení nesmí být shledán pro víru nebezpečným nebo omylným.

Dalším měřítkem je posuzování vizionářů. Předpokládá se u nich psychická a duševní rovnováha. Nejdříve se musí vyloučit, zda hlasy, vize, popř. stigmata nejsou projevem nějaké psychické poruchy. Důležitým kritériem je také vizionářova pravdomluvnost a upřímnost. Porovnávají se výpovědi svědků s výpověďmi vizionáře. Ve výsleších, které si kladou za cíl odhalit přetvářku nebo podvod, nesmí dojít k žádnému rozporu. Dále se na místo zjevení povolávají odborníci z mnoha vědních oborů, jako lékaři (v případě zázračně uzdravující vody, např. v Lurdech) nebo meteorologové či astronomové (ti se například zabývali slunečním zázrakem ve Fatimě). Musí být také vyloučena davová halucinace. Zkoumají se první reakce vizionářů v přítomnosti nadpřirozené osobnosti, vzhled zjevující se bytosti podle vizionářova popisu, chování a dále i obsah a forma řeči zjevující se bytosti.⁴⁵

Zjevení je považováno za falešné, např. jestliže osoba, která má zjevení, sama o nich pochybuje nebo se obává, že byla oklamána ďáblem. Dále když se zjevení dostane osobě, která nevykazuje znaky trvalé pokory, jako např. odmítání chvály, nejsou-li zjevení užitečná, je-li osoba dosud začátečníkem v duchovních věcech a mnohá další pravidla, která byla katolickou církví stanovena.⁴⁶

3.2. Neuznaná mariánská zjevení

V dějinách mariánských zjevení se velice často setkáváme se zjeveními, která nebyla z různých důvodů katolickou církví uznána. Těchto zjevení je podle B. Billeta,

⁴³ Čejka, R. Martin. „*Soukromá zjevení*“ [online], 2004, *Katolikrevue.cz* [cit. 2008-1-12]. URL: <http://www.katolikrevue.cz/fides/soukroma_zjeveni_martin_r_cejka.htm>.

⁴⁴ Opatrný, Aleš. *O soukromých zjeveních*, s. 8.

⁴⁵ Čejka, R. Martin. „*Soukromá zjevení*“ [online], 2004, *Katolikrevue.cz* [cit. 2008-1-12]. URL: <http://www.katolikrevue.cz/fides/soukroma_zjeveni_martin_r_cejka.htm>.

⁴⁶ Gerson, Jean. Praktická pravidla k posuzování zjevení. *Teologické texty*, s. 27.

který sestavil seznam neuznaných zjevení pro posledních padesát let, více než 200. Můžeme sem zařadit zjevení v Necedahu (USA), kdy vizionáři vystoupili z katolické církve, nebo zjevení v Baiside (New York). Zde vizionáři nařkli hlavní spolupracovníky papeže Pavla VI., že ho prý zajali a nahradili dvojníkem, který byl pomocí plastické chirurgie pro to připraven.⁴⁷

Dalším příkladem je španělská vesnice Palmar de Troya, kde údajná zjevení začala v roce 1986. Jednomu z vizionářů, Clementu Domiquez y Gomezovi, bylo sděleno, že papež Pavel VI. byl rukojmím komunistů a zednářů, kteří jej pomocí drog udržovali stranou od dění. V roce 1975 založil Gomez řád Karmelitánů svaté Tváře. Gomezovi bylo dále zjeveno, že se stane příštím papežem, kterým se také po smrti papeže Pavla VI. stal, resp. byl jím zvolen palmarskými kardinály.⁴⁸

Mezi další zjevení neuznaná katolickou církví patří zjevení v San Damiano, Garabandalu, Espisu nebo v Dozilé, ale i přesto se na tato místa sjíždí četný zástup poutníků.⁴⁹

3.3. Uznání Fatimského zjevení

Prověřováním věrohodnosti Fatimského zjevení se církev začala zabývat již 17. května 1917. Tímto úkolem byl pověřen farář Marques Ferreira a zabýval se věrohodností výpovědí dětí a ostatních svědků. S vyšetřováním skončil šestého srpna 1918 a zprávu poslal svému biskupovi, který třetího května 1921 jmenoval zkušební komisi. Vyšetřování trvalo téměř osm let a skončilo zprávou ze 14. dubna 1929. Biskup oznámil věřícím: „Neobjevili jsme v tom nic, co by bylo proti víře a mravům.“

Své rozhodnutí vyjádřil přesněji v těchto bodech:

1. „*Prohlašujeme za věrohodná ta vidění, která měly děti v rokli Iria, ve farnosti fatimské v této diecézi, každého třináctého od května do října 1917.*“
2. „*Oficiálně povolujeme uctívání Naší Milé Paní Fatimské*“. Řím toto prohlášení potvrdil 1. 10. 1930.⁵⁰

⁴⁷ Petri, Heinrich. „cit.dílo“, s. 515.

⁴⁸ Čejka, R. Martin. *Soukromá zjevení*. [online], 2004, *Katolikrevue.cz* [cit. 2008-1-12]. URL: < http://www.katolikrevue.cz/fides/soukroma_zjeveni_martin_r_cejka.htm>.

⁴⁹ Vernet, Jean. *Soukromá zjevení a poselství*, s. 66.

⁵⁰ Dokládá, Pavel. „cit.dílo“, s. 15.

3.4. Exkurz k úctě Panny Marie

V této části práce se zaměřím na vývoj úcty k Panně Marii, abych tak plynule přešla do dvacátého století, ve kterém vznikají nová hnutí, která jsou zaměřená na prohloubení mariánské zbožnosti.

Evangelijní texty mluví o existenci mariánské úcty od samých počátků církve. V prvních dvou kapitolách Lukášova evangelia jsou obsažena svědectví o zvláštní pozornosti, kterou věnovali Ježíšově matce židokřesťané. Počáteční projevy a motivace mariánské úcty vystihuje zvolání Alžběty, kterou Marie navštívila: „*Požehnaná jsi nade všechny ženy a požehnaný plod tvého těla.*“ (Lk 1, 42). Na toto zvolání jí Marie odpovídá chvalozpěvem, známým jako Magnificat (Luk 1:46-55). Sama Panna Maria ve stejném evangeliu ve verši 1:48 dává základ mariánské úctě: „*Hle, od této chvíle budou mne blahoslavít všechna pokolení.*“ První veřejná chvála Panny Marie se objevuje také v Lukášově evangeliu (Lk 11:27): „*Blaze té, která tě zrodila a odkojila.*“

Mariánská úcta se zpočátku vývoje vyjadřovala vyznáním ustanoveném na koncilu v Efezu⁵¹, který Marii označil jako *Theotokos*. Po tomto koncilu vzrostla mariánská úcta, která se projevila v liturgických svátcích. Mezi nimi se vyznačuje *Den Marie Theotokos*, který se vyvinul ve svátek Nanebevzetí.

Za nejvýznamnější šířitele mariánské úcty byly považovány řády a společenství, které vznikaly v období středověku. Cisterciácký řád, který založil Bernard z Clairvaux, šířil úctu k Matce Boží v kázáních, hymnech i mariánských modlitbách. Téměř každý svůj chrám zasvěcovali Panně Marii Nanebevzaté. Kartuziáni, založeni Sv. Brunem a jeho společníky roku 1084, si za patronku řádu zvolili blahoslavenou Marii a denně se k ní modlili. Další řády, které se zasloužily o rozšíření mariánské úcty, byli Karmelitáni, první řád, který sám sebe označuje za mariánský a který si činil nárok na zvláštní ochranu „*Naší milé Paní z Karmele*“. Dále Servité, Služebníci Mariini, kteří prohlašovali Marii za vlastní zakladatelku jejich řádu, a v neposlední řadě řád Panny Marie Matky Milosrdenství, tzv. Mercedáři.⁵²

Vývoj mariánské úcty se postupně rozvíjel po následující staletí. Dalším

⁵¹ Tento titul získala na koncilu roku 431.

⁵² Petri, Heinrich. „cit. dílo“, s. 190-191.

významným prvkem pro rozvoj úcty k Ježíšově matce byly postoje reformátorů (Kalvína, Zwingliho a Luthera). Ti k mariologii vytvořili nejdůležitější předpoklad pro pravou chválu Marie a pro uznání mimořádného postavení Matky Boží mezi všemi ostatními svatými. Pevně se drželi biblického podkladu a také prvních čtyř ekumenických koncilů, jejich kristologických a mariánských naukových rozhodnutí.⁵³ Jak Luther, tak Kalvín i Zwingli začali postupně odmítat některé prvky související s úctou k Panně Marii, jako například obrazy spojené s Pannou Marií a Ochranný plášť Madony. Luther po sobě zanechal šedesát mariánských kázání k různým mariánským svátkům, které ale chtěl chápat spíše jako svátky Krista.⁵⁴

Dvacáté století bylo hojné nejen na mariánská zjevení, ale i na konání řady mezinárodních mariánských kongresů, vyhlášení tzv. Mariánského roku (1954) a v neposlední řadě na prohlášení vydané Pavlem VI. na II. vatikánském concilu, kde prohlásil: „*Ke cti blahoslavené Panny i k naší útěše prohlašujeme (de-claramus) Marii za Matku církve ...*“⁵⁵

Mimo jiné vneslo nejen concilu, ale i církvi jiný pohled na úctu k Panně Marii pět vznikajících nových hnutí: hnutí biblické a patristické, ekleziologické hnutí, hnutí teologie dějin spásy, liturgické hnutí a misijní a ekumenické hnutí. Každé z těchto hnutí se k úctě k Panně Marii stavělo jinak. Např. ekleziologické hnutí požadovalo, aby Panna Maria měla v církvi pouze skromné, nevýznamné místo, liturgické hnutí odsunovalo do pozadí různé formy soukromé zbožnosti apod.⁵⁶

Asi nejvýznamnější místo ve dvacátém století zaujímají nová hnutí, která v této době vznikají. Jsou jimi hnutí zaměřená na prohloubení mariánské zbožnosti. Postoj římskokatolické církve k takovýmto hnutím či skupinám, které se zaměřují na mariánskou zbožnost nebo se vztahují k soukromým zjevením, je spíše zdrženlivý. Nejenže tyto skupiny oslovují mnohem větší počty lidí než v minulosti, ale také kvůli tomu, že tyto skupiny ovlivňují podobu církve, její učení i náboženskou praxi. Takovéto formy zbožnosti nejsou utvářeny církví. Pocházejí buď od samotných příjemců zjevení, kteří následně přichází i s různými rituály a modlitbami, ale také šíří poselství spojené s jejich vlastním viděním, které nakonec interpretují a uplatňují na církve nebo celý

⁵³ Petri, Heinrich. „cit. dílo“, s. 199.

⁵⁴ Petri, Heinrich. „cit. dílo“, s. 210.

⁵⁵ Tamtéž.

⁵⁶ Laurentin, René. *Pojednání o Panně Marii*. s. 89.

svět. Některé tyto interpretace se dostávají do sporu s oficiálním učením církve.⁵⁷

Na dalších stránkách se zaměřím na hnutí, která si za hlavní cíl kladou šíření a prohloubení mariánské úcty.

3.5. Hnutí zaměřená na prohloubení mariánské zbožnosti

V první polovině dvacátého století, které Aleš Opatrný nazývá „*stoletím hnutí*“, se objevují dvě mariánská uskupení, ze kterých se postupně stávají hnutí rozšířená po celém světě – Schönstattské hnutí a Mariina legie. Schönstattské hnutí, založené v Německu roku 1914 knězem Josephem Kentenichem, si za základní myšlenku osvojilo následování příkladu Panny Marie v utváření křesťanského způsobu života jak v církvi, tak i mimo ni. Velké nadšení, které provázelo vznik tohoto hnutí, vzbudilo obavy ze strany církve, aby se z něj nestal především kult osoby zakladatele. J. Kentenich byl proto roku 1951 poslán do vyhnanství v USA. V ČR hnutí působí od roku 1939 se sídlem v Novém Městě nad Metují. Spiritualita hnutí je zaměřena hlavně na nábožensko-mravní obnovu světa a církve, kterou je možné dosáhnout skrze napodobení Marie.⁵⁸

Druhé hnutí, Mariina legie, svůj počátek klade do Dublinu, do roku 1921. Zde bylo založeno Frankem Duffem a od devadesátých let působí i v České republice. Stejně jako Schönstattské hnutí začalo působit v době, kdy zapojení laiků do církevního života nebylo samozřejmé.⁵⁹ Cílem je nejen prohlubování mariánské úcty, ale i evangelizace a sdílení víry, pomáhat svým členům v růstu ve víře, rozmlouvání s lidmi o Bohu, navštěvování nemocnic, domů seniorů apod. Touto misijní činností se snaží rozšířit mariánskou úctu. Jejich praxe je podobná praxi Svědků Jehovových. Každý člen má povinnosti vykonat apoštolát alespoň jednou týdně. Zároveň také rozdávají duchovní literaturu a zprostředkovávají věřícím spojení s knězem. Aktivním *legionářem* se stane ten, kdo splní legionářský slib a jednou týdně se účastní setkání, kde se společně modlí, poslouchají promluvy kněze a dělí si „práci“ na další týden.⁶⁰ Dalším významným hnutím, které mimo jiné očekává pomoc Panny Marie a zázraky prostřednictvím

⁵⁷ Partridge, Christopher. „cit. dílo“, s. 98.

⁵⁸ Secondin, Bruno. *Nová hnutí v církvi*, s. 133-125.

⁵⁹ Vojtíšek, Zdeněk. „cit. dílo“, s. 45.

⁶⁰ Základní informace o Mariině legii [on line]. [cit. 2008-2-10]. URL: <<http://augustin.proglas.cz/main.php?m=7>>

medailonky, která se dala razit po jejím zjevení v pařížské ulici Rue du Bac v roce 1830, je Rytířstvo Neposkvrněné. Toto hnutí, u nás sídlící v Brně, bylo založeno polským knězem Maxmiliánem Kolbem a vydává dvouměsíčník Immaculata. Základem hnutí je „křesťanský život založený na tajemství Mariina života objeveného prostřednictvím jejího neposkvrněného početí.“ Podmínkou členství je úplné a bezpodmínečné zasvěcení se Marii, zapsání se do knihy Neposkvrněné a nošení zázračné medailonky. Jejich hlavním znakem je výrazná misijní angažovanost a svou horlivostí jsou dosti netolerantní k jiným vyznáním. Nejvíce vystupují proti Svobodným zednářům, které nazývají pomocníky Lucifera. Jejich cílem doslova je: „*obrácení hříšníků, bludařů, schizmatiků a židů.*“⁶¹

3.5.1. Hnutí založené na základě mariánských zjevení

Hnutí, které bylo založeno na základě zjevení, a to konkrétně na zjevení Panny Marie ve Fatimě⁶², je mimo hnutí World Apostolate of Fatima, o kterém budu pojednávat níže, Mariánské Kněžské Hnutí, i když ne přímo.

Hnutí založil italský kněz Stefano Gobbi, který je známý spíše pod jménem Don Gobbi, v roce 1972 v Itálii. Gobbi v tomto roce navštívil Fatimu, kde poprvé pocítil, že k němu promlouvá Panna Maria. Promlouvala k němu tzv. „*vnitřní řečí*“, slyšením. Vnitřně pocítil, jak k němu promlouvá a také to, že ho chce použít jako nástroj ke třem úkolům: ke shromažďování kněží, kteří se chtějí zasvětit jejímu Neposkvrněnému srdci, k pevnému sjednocení s papežem a k přivádění věřících k mariánské úctě.⁶³

Všechny tyto promluvy si Stefano Gobbi začal sepisovat a později se staly základem knihy *Kněžím, přemilým synům Panny Marie* tzv. Modré knihy, která je souborem zapsaných Mariiných poselství a které se dostalo církevního schválení. Kniha je dostupná v elektronické podobě na stránkách mariánského kněžského hnutí: <<http://www.mkh.cz>>. Na počátku sepisování⁶⁴ měla kniha či spíše sešit pouze několik stran. Postupně se rozrostla v knihu, která byla zakončena 31. prosince 1997.

Nad údajnými slovy Panny Marie zapsané v Modré knize členové hnutí meditují

⁶¹ Základní informace o Rytířstvo neposkvrněnej [on line]. [cit. 2008-28-2]. URL: <<http://www.rytier.sk/index.html>>

⁶² Nejedná se ale o zjevení Panny Marie z roku 1917.

⁶³ Staněk, Martin. Žijeme na konci časů. *Dingir*; s. 19.

⁶⁴ Don Gobbi začal se sepisováním slyšení od Panny Marie v roce 1973.

a hovoří o nich při společných setkáních, tzv. večeřadlech⁶⁵. Hnutí vzniklo v roce 1972 a postupně se rozšířilo po Evropě, dnes čítá okolo 100 000 kněží. Hlavním cílem je žít zasvěcení Neposkvrněnému Srdci Panny Marie. Don Gobbi cestuje po celém světě, kromě jiného i po známých mariánských poutních místech, aby zakládal nebo vedl nová večeřadla. Centrum mariánského kněžského hnutí sídlí v Olomouci a jeho předsedou je Josef Vlček.

Skupinou bez formální organizace je hnutí Medžugorje, které vzniká postupně od roku 1981 s rozvíjející se poutní aktivitou na toto místo údajného zjevení Panny Marie. Otázka pravosti zjevení představuje jedno z nejspornějších témat v současném římském katolicismu. Od roku 1981 dostávalo šest dětí každodenní poselství od Panny Marie, která se zde zjevuje jako „*Královna míru*.“ Marjana Draičević Soldo ze Sarajeva, které se údajně Panna Maria zjevila jako první, vypověděla, že od roku 1981 se jí a dalším pěti dětem Panna Maria zjevuje pravidelně a že tato zjevení trvají tři až osm minut. Dále vypověděla: „*Panna Maria bývá nejčastěji smutná, ale nikdy nejedná rozzlobeně nebo nervózně. V její tváři je nejčastěji láska a bolest.*“⁶⁶

Mnoho vlivných osobností z katolické církve o hnutí hovořilo buď kriticky nebo k němu odmítaly zaujmout stanovisko. Panuje zde velké napětí mezi těmi, kdo Marii opravdu vidí, těmi, kdo tato vidění považují za dílo Satanovo, těmi, kteří předpokládají zbožný podvod ze strany příjemců vidění a dalšími, kteří se domnívají, že jde o spiknutí týkající se františkánů a jejich sporů s místním biskupem. Již tři diecézní vyšetřovací výbory odmítly pravost tohoto zjevení, i přesto, že se s vyšetřováním pravosti zjevení začíná většinou až po skončení zjevení. Roku 1998 přijal toto stanovisko také Vatikán. Od roku 1981 navštívilo Medžugorje více než 35 milionů poutníků, mariánských ctitelů a věřících, včetně kněží a biskupů. Hnutí, které zde i přes odpor církevní hierarchie vzniklo, navázalo vztahy s dalšími z neuznaných zjevení a forem zbožnosti, jako je například skupina ctitelů Paní všech národů v Amsterdamu. V Medžugorje byly zavedeny charismatické modlitební skupiny, které slouží jako model pro ostatní modlitební skupiny jinde ve světě. Po celém světě jsou zřizovány modlitební skupiny, nadace, výbory nebo časopisy spojené se zjevením v Medžugorje.⁶⁷

⁶⁵ Večeřadlo – místnost v domě v Jeruzalémě, kde Ježíš slavil Poslední večeři a kde apoštolové shromáždění po jeho smrti spolu s jeho matkou, očekávali příchod slíbeného Ducha svatého.

⁶⁶ *Zprávy z Medžugorje*. Praha: Verité, s. 1-2.

⁶⁷ Partridge, Christopher. „cit. dílo“, s. 101-102.

3.6. Informovanost o Fatimském zjevení v katolických periodikách

V této části práce se zaměřím na informovanost o fatimském zjevení ve dvou týdenících. Jedním z nich je Katolický týdeník a druhým je týdeník Světlo vydávaný maticí cyrilometodějskou. Dále se zaměřím na ostatní mariánská periodika zaměřená buď na konkrétní zjevení nebo na periodika, která vycházejí v rámci některého mariánského hnutí.

Katolický týdeník⁶⁸ je celostátně šířené periodikum České i Moravské církevní provincie a představuje nejčtenější a nejdůležitější katolickou tiskovinu v České republice. Navazuje na Katolické noviny, které nahradil v roce 1989.

Jako nejčtenější a nejdůležitější týdeník v České republice se zjevením Panny Marie v portugalské Fatimě příliš často nevěnuje a čtenářům se tak dostává málo informací. Fatimskému zjevení bylo v roce 2007 věnováno č. 19, kde se čtenáři v mariánské příloze mohli dočíst, jak o historii tohoto zjevení tak i o Českomoravské Fatimě. Autor článku zde v rozhovoru s prezidentem Českomoravské Fatimy Pavlem Dokládalem a pastorační asistentkou Hanou Francákovou čtenářům přibližuje nejen Českomoravský apoštolát, ale i vesnici Koclířov, kde apoštolát sídlí. Vyzdvihuje jejich snahu o zdokonalení bývalé sudetské vesnice, jejich úspěchů při rekonstrukci kostela i kláštera, kde se mohou ubytovat mnozí návštěvníci, kteří do Koclířova přijíždějí a jejich aktivity, které pro návštěvníky připravují.⁶⁹

Katolický týdeník nezapomíná na oslavy výročí zjevení ve Fatimě, ale mnohem více se zajímá o Českomoravský apoštolát a často vede rozhovory s prezidentem tohoto hnutí, Pavlem Dokládalem⁷⁰. Mimo tištěnou formu se články dají dohledat na internetovém portále Katolického týdeníku: < <http://www.katyd.cz/> >.

Oproti tomu týdeník Světlo⁷¹, nejrozšířenější mariánský časopis v České republice, se fatimským zjevením věnuje mnohem více. Světlo vychází s církevním schválením olomouckého arcibiskupství od roku 1993. Článek o Fatimě, Fatimském zjevení,

⁶⁸ *Katolický týdeník*. Praha: Zvon. 1990-. Vychází jedenkrát týdně.

⁶⁹ Macháně, Jiří. Portugalská Fatima v českomoravském Koclířově. Mariánská příloha. *Katolický týdeník* 2007, č. 19.

⁷⁰ Ferbie, Anna. Daří se nám, takže nám možná lidé závidí. *Katolický týdeník*, s. 10.

⁷¹ *Světlo: Týdeník matice cyrilometodějské*. Olomouc: Matice cyrilometodějská. 1993-. Vychází jedenkrát týdně.

tajemství či zázraku⁷² se jen za poslední šedesát výtisků objevil více jak dvacetkrát. O Fatimě se zde píše ve spojitosti s ďáblem,⁷³ o zednářích a Fatimě⁷⁴, výzvách Fatimských poselství, slunečním zázraku apod. Pravidelně se téma Fatimy objevuje při výročí tohoto zjevení.⁷⁵

Časopis je více zaměřený na mariánská zjevení, na různé okolnosti, které se se zjeveními pojí a méně se zabývá hnutími, které na základě takového zjevení vznikají. Čtenářům tak nabízí přehledné a rozsáhlé informace o zjevení Panny Marie ve Fatimě.

Mariánských periodik, se kterými se v českém prostředí můžeme setkat, je mnoho. Přiblížím zde alespoň některá z nich. Ta, která se tématem Fatimy, ve svých článcích zabývají. Jedním z nich je nejčtenější ekumenicky orientovaný křesťanský magazín *Christnet*, který vychází pravidelně od roku 2000 a je dostupný i v elektronické podobě: <<http://www.christnet.cz/magazin/default.asp>>. Zde lze vyhledávat články otištěné v papírové podobě ale i v diskuzích, která zde jsou členěna na různá témata.

Na jedno z mariánských zjevení, konkrétně na zjevení v Medžugorje je zaměřeno periodikum *Zprávy z Medžugorje*⁷⁶, ke kterému byl později připojen měsíčník *Regina*⁷⁷. Kromě Medžugorje sledují i jiná zjevení Panny Marie. Dalšími významnými periodiky je dvouměsíčník *Immaculata*⁷⁸ a časopis *Mariina doba*, který ale vychází bez církevního schválení. *Immaculata* se zaměřuje na články o církvích uznaných mariánských zjevení a časopis *Mariina doba* se hlásí k aktivitám jednoho z nejvýznamnějších příjemců Mariiných poselství, dona Gobbioho, zakladatele Mariánského kněžského hnutí, ale nezapomíná zmínit i jiná mariánská zjevení.

Českému čtenáři je tak k dispozici velké množství periodik zaměřených na mariánskou zbožnost.

⁷² Beno Mikocki. Velký zázrak - když slunce tančilo. *Světlo*, s. 7.

⁷³ Badde, P. Zkušenosti nejstaršího exorcisty. *Světlo*, s. 4-5.

⁷⁴ Kucharczyk, G. Portugalsko-Zednáři-Fatima. *Světlo*, s. 11-13.

⁷⁵ Niggel, Thomas. 90 let od událostí ve Fatimě. *Světlo*, s. 20-21.

⁷⁶ *Zprávy z Medžugorje*. Praha: Verité. 1989-. Vychází měsíčně.

⁷⁷ *Regina: časopis pro oživení duchovního života prostřednictvím mariánských zjevení*. Praha: Verité. 1998-. Vychází šestkrát ročně.

⁷⁸ *Immaculata*. Brno: konvent Minoritů. 1992-1993, 2003-. Vychází šestkrát ročně.

4. Hnutí založené na základě zjevení ve Fatimě

Tato hnutí a jejich stoupenci mají zjevením ve Fatimě a poselstvími, která zde sdělila vizionářům Panna Maria, vytvářet základ pro opětovnou evangelizaci planety a program na záchranu tohoto „zvrhlého světa“ před všudypřítomným satanem. Mezi ústřední témata poselství patří hlavně pokání, modlitba (nejvíce modlitba růžence), obrácení všech hříšníků, válka, antikomunismus a odpor vůči ateismu. Poukazují na blížící se apokalyptický konec časů a na konečné oddělení lidí dobrých a zlých.⁷⁹

4.1. Českomoravská Fatima

Českomoravská Fatima, hnutí, které bývá nazýváno Českomoravským apoštolátem nebo Modrou armádou, bylo založeno v USA v roce 1947 Haroldem Victorem Colganem jako reakce na zjevení Panny Marie ve Fatimě. Českomoravská Fatima je největším hnutím, které si klade za cíl osvětlit význam zjevení ve Fatimě. Fatimský apoštolát působí ve 110 zemích světa, má více než 25 mil. členů a dostává se tak k mariánské úctě hlavního proudu. Dosahuje i zvláštního významu jako „vlajkové lodi“ konzervativních a fundamentalistických mariánských hnutí.⁸⁰

V České republice toto hnutí obnovilo svoji činnost v roce 1990, kdy otec P. Beer navštívil Brno a po přednáškách o Fatimě svěřil Pavlu Dokládalo, tehdejšímu faráři, správu Fatimského apoštolátu v České republice, který, jak sám přiznává, *vůbec nevěděl, do čeho jde*. Národní centrum původně sídlilo ve Šlapanicích u Brna, dále v Třebíči, a od roku 1995 sídlí v bývalém klášteře Školských sester sv. Františka v Koclířově u Svitav, který se stal poutním místem Panny Marie Fatimské⁸¹. Současného prezidenta Českomoravského apoštolátu Pavla Dokládala v roce 1955 oslovila představená školských sester z kláštera v Koclířově s nabídkou, zda Českomoravský apoštolát nechce převzít starost o tento klášter.

Národní centrum Fatimského apoštolátu podává zprávy o své činnosti diecéznímu biskupovi i České biskupské konferenci. V některých případech se zodpovídají i vedení Světového apoštolátu Fatimy (World Apostolate of Fatima) a jeho současnému prezidentovi Prof. Americo Pablo Lopez Ortizovi z Portorika nebo mezinárodní radě

⁷⁹ Partridge, Christopher. „cit. dílo“, s. 100.

⁸⁰ Tamtéž.

⁸¹ Ročně toto místo navštíví více než třicet tisíc poutníků.

Světového apoštolátu Fatimy. Stanovy Českomoravského apoštolátu byly předloženy Mezinárodní radě Světového apoštolátu Fatimy a schváleny sedmého října 2005.⁸²

Českomoravská Fatima všem svým členům nabízí dvakrát do roka dvoudenní duchovní obnovu. Pavel Dokládal za hlavní poslání Fatimského apoštolátu pokládá obnovu církve skrze modlitbu růžence a pravidelné mariánské pobožnosti každou první sobotu v měsíci, kdy se do Koclířova dostaví na tisíc věřících, aby se modlili od rána do večera, zpovídali se či poslouchali přednášky.⁸³

Pro náročnější se zde připravují vícedenní semináře, exercicie a sympozia, na které lákají tisíce věřících osobností. Mezi nejznámější patří Elias Vella z Malty nebo indický misionář Joseph Bill. Českomoravská Fatima dále organizuje duchovní obnovu přímo v hlavním, mezinárodním centru apoštolátu – ve Fatimě - , různé přednášky, aktivity pro děti, adorace za duchovní povolání, semináře či týdenní duchovně-rekreační pobyty pro rodiny s dětmi.

Místní klášter slouží jako místo pro rekreační pobyty kněží, setkání mládeže a rodin, organizuje evangelizační programy a cesty na poutní místa, jako jsou poutě do Lurd, Fatimy nebo aktuálně pouť do Polska nazvaná „Po stopách Jana Pavla II.“ V neposlední řadě se zabývají správou internetových stránek, kde lze získat základní informace o historii Fatimského hnutí, zjeveních, duchovní program, poutě a top akce nebo fotografie či kontakty na ostatní oblastní centra Fatimského apoštolátu. Jejich stránky lze dohledat na internetové adrese: <<http://www.cm-fatima.cz/>>. Internetová adresa mezinárodního apoštolátu je: <<http://www.worldfatima.com>>. Centrum mezinárodního apoštolátu sídlí ve Fatimě, vydává mezinárodní čtvrtletní časopis pod názvem *Messenger of the World Apostolate of Fatima* a jiné publikace o Fatimském zjevení, vizionářích, sestře Lucii, blahoslavené Hyacintě a Františkovi nebo o Sv. Josefovi, patronu univerzální církve či DVD dostupné především v anglickém jazyce.

4.2. Aktivity Institutu Svatého Josefa

V této části práce se pokusím nastínit názory jednoho konzervativního hnutí, které zaujímá k třetímu fatimskému tajemství a k postoji římskokatolické církve. Je jím

⁸² *Díkůvzdání Fatimy*, s. 85.

⁸³ Koubek, Jiří. *Modrá armáda naší paní. Dingir*, s. 23.

Institut Svatého Josefa, jehož předsedou je Michal Semín.

Zjevení Panny Marie v roce 1917 zůstává nadále aktuální, neboť jeho poselství je východiskem z dnešní hluboké církevní krize, o které sestra Lucie dos Santos hovořila jako o „*dábelském zmatení*“.

Takto se o zjevení ve Fatimě na oficiálních stránkách Institutu Svatého Josefa⁸⁴ vyjadřuje jeho předseda Michal Semín. Zde je také možné si v rámci Institutu objednat CD s názvem *Panna Maria Fatimská*, které namluvil právě Michal Semín. Ten si zde klade několik otázek týkající se Fatimských poselství. Ve většině případů jsou to otázky poněkud kontroverzní. Otázky typu: *Zveřejnil Svatý stolec v roce 2000 celé znění třetího fatimského tajemství? Pokud ne, proč? Co je pravděpodobným obsahem nezveřejněné části třetího tajemství? Bylo Rusko zasvěceno Neposkvrněnému Srdci Panny Marie?* A další otázky týkající se třetího fatimského tajemství. Michal Semín na toto téma vystoupil v roce 2004 na mariánské konferenci s přednáškou, která nesla název: *Revoluce 20. století ve světle Fatimy*. Zde mimo jiné nastínil i svůj pohled na obsah třetího fatimského tajemství a ostatní okolnosti, které toto tajemství doprovázejí.⁸⁵

Dětem bylo zjeveno peklo a poté následoval komentář Panny Marie, ve kterém zmiňuje Rusko, které, pokud se neobráčí, bude nadále po světě šířit svoje *bludy*. Žádá, aby Rusko bylo zasvěceno jejímu Neposkvrněnému Srdci. Na to se Rusko obrátí a ve světě zavládne mír. Když se toto nestane, bude Rusko nadále vyvolávat války a pronásledování církve. Úkol, zasvětit Rusko Neposkvrněnému Srdci Panny Marie, chtěl naplnit Jan Pavel II. na Svatopetrském náměstí v roce 1984, ale podle Michala Semína se tak nestalo⁸⁶. Jan Pavel II. zde Rusko, které má být zasvěceno Mariinu Neposkvrněnému Srdci nezmínil přímo. Doslova řekl „*svěřujeme a zasvěcujeme ti ten lid a ty národy, které tento projev důvěry a zasvěcení nejvíce potřebují*“, a ke konci, jako by si byl podle Semína vědom jeho nedostatečné formulace, dodal: „*požehnej, nebeská Matko, ty národy, jejichž zasvěcení od nás očekáváš.*“

Semín si je jist, že k zasvěcení Ruska na Svatopetrském náměstí nedošlo. Že požadavek, který Panna Maria měla, papež jen obešel formulací, kterou jsem zmínila výše. Zasvětil jen ty národy, které očekává, že jí zasvětíme.

⁸⁴ Základní informace o Institutu Svatého Josefa [online]. *Institut Svatého Josefa* [Cit. 2008-1-12]. URL: <http://www.stjoseph.cz/index_cz.html>

⁸⁵ Semín, Michal. „*Revoluce 20. století ve světle Fatimy*“.

⁸⁶ Sestra Lucie potvrdila, že zasvěcení 25. března 1984, které uskutečnil Jan Pavel II. ve spojení s biskupy katolického světa, odpovídalo přání Panny Marie a bylo nebem přijato.

Michal Semín, který zastává křesťanské konzervativní názory, je odpůrcem interrupcí a otevřeně se staví proti společným modlitbám s nekatolickými křesťany nebo jinověrci, jak sám říká, s hinduisty či muslimy. Je redaktorem časopisu *TeDeum* a v rámci Institutu Sv. Josefa, kterému předsedá, se zabývá přednáškami na téma Fatimy. Vydávají knihy, brožury nebo CD. V prosinci minulého roku Institut hostil amerického novináře, šéfredaktora *Catholic Family News* a člena čestné rady Institutu Sv. Josefa, Johna Vennariho. Ten v Praze přednášel na téma *Soumrak Fatimského slunce*, kdy sluncem je myšleno především poselství Panny Marie svěřené celému světu, a soumrakem to, co se katolická hierarchie snaží z toho, co Panna Maria sděluje, zakrýt. A tímto je podle Vennariho druhá část třetího Fatimského zjevení nebo, jak sám říká, *Čtvrté fatimské tajemství*.

Celá přednáška byla zaměřena na třetí fatimské tajemství, při které se Vennari snažil dokázat a přesvědčit zúčastněné osoby, že třetí tajemství nebylo zveřejněno celé, tak jak tvrdí Vatikán, ale že existuje jeho druhá půlka, druhá část třetího fatimského tajemství. Nezveřejněná část údajně nebyla uvedena proto, že obsahuje varování před nekalými úmysly nejvyšších představitelů římskokatolické církve, které Vennari spolu se Semínem nazývají *d'ábelským zmatením*.

Svoje tvrzení Vennari podpořil svědectvím arcibiskupa Lorise Francesca Capovilli, který byl osobně u toho, když Jan XXIII. četl obsah třetího fatimského tajemství, a sám se s jeho obsahem seznámil. Capovilla v rozhovoru s novinářem Solideem Paolinim odpověděl na otázku, zda již bylo ohledně třetího fatimského tajemství zveřejněno vše, že si není vědom toho, že by Vatikán něco zamlčoval. Doslova řekl: „*Nic, co bych věděl.*“ Vennari tento výrok interpretuje tak, že Capovilla úmyslně použil sicilský dialekt, ve kterém odpověď zní *Nula so*. Tento idiom v sicilském prostředí ovládaném mafií znamená, že ví velmi dobře odpověď na vaši otázku, ale nemůže ji zodpovědět, jinak ho zabijí.

Jiným argumentem pro Vennariho tvrzení je také počet listů, na kterých bylo třetí fatimské tajemství sestrou Lucií sepsáno. Sestra Lucie ve svých oficiálních pamětech píše, že text třetího fatimského tajemství sepsala na jediný list papíru. Kardinálem Ottavianim i jinými čtenáři tajemství bylo toto potvrzeno. Fatimský biskup da Silva, který obdržel tajemství od Lucie a měl ho předat Svatému otci, dosvědčil, že skrze obálku lze spatřit text o 24 nebo 25 ručně psaných řádcích. Text, uveřejněný

26. června 2000, je ale zapsán na 4 listech papíru o 64 řádcích. To dle něj dokazuje, že se třetím fatimským tajemstvím bylo pokoutně manipulováno. Tyto a další jiné argumenty byly otisknuty v časopise *Te Deum* ve Vennariho článku pod názvem *Čtvrté fatimské tajemství*.⁸⁷

Takto třetí fatimské tajemství Vennarimu i Semínovi slouží jako argument při jejich útocích na katolickou hierarchii, která je podle nich příliš liberální, například v dovolování společných modliteb s nekatolickými věřícími. Je to ďábelské zmatení, které podporuje mezináboženský dialog⁸⁸, modlení hinduistických vyznavačů ve Fatimské bazilice apod.

4.3. Spory mezi Semínem a Dokládalem

Pavel Dokládál si je jist, že za své úspěchy může vděčit Panně Marii. Za jeho modlitby (a nepochybně i za modlitby jeho členů) se apoštolátu podařilo získat více než devítimilionovou dotaci od Ministerstva kultury na rekonstrukci koclířovského kláštera, který byl déle než dva roky neobhospodařován. Podařilo se mu také vybudovat z bývalé německé vesnice Koclířova významné mariánské poutní místo, zařídit restauraci a penzion, který je pod správou Českomoravského apoštolátu. Z nedalekého hřebečského kostela nad tunelem mezi Svitavami a Moravskou Třebovou, který je také pod správou Českomoravského apoštolátu, se snaží vytvořit turistickou stezku, která by vedla od hřebečských dolů podél kostela až ke Koclířovu.

Nejen proti jeho činům, ale i názorům, a proti celému Českomoravskému apoštolátu se otevřeně staví již výše zmiňovaný Michal Semín.

Na internetovém portále *Christnet.cz* se v roce 2004 diskutovalo na téma Modlářské rouhání na svatém místě. Tento článek byl nejdříve publikován v časopise *Světlo*. V otevřeném dopise Michala Semína adresovaném Českomoravskému Fatimskému apoštolátu v roce 2004, Semín odpovídá na vyjádření Českomoravské Fatimy, která na tento článek reagovala. Zde se píše o návštěvě Fatimy hinduistů z Mosambiku, kteří se v kapli zjevení „*zmocnili oltáře a přinášeli na něm pohanskou oběť ke cti bohyně Devi*.“ Ředitel Fatimské svatyně Mons. Guerra požaduje, aby se tato svatyně změnila a stala se svatyní, kde se smísí nejrůznější náboženství. Mons. Guerra

⁸⁷ Vennari, John. Čtvrté fatimské tajemství. *Dingir*, s. 19-23.

⁸⁸ Semín, Michal. Kritičtí k dialogu. *Dingir*, s. 95.

následně mosambickým hinduistům představil model mezináboženské svatyně ve Fatimě, která byla v loňském roce k devadesátému výročí zjevení ve Fatimě dostavěna. „Tato ´antikřesťanská svatyně´ se má stát centrem, ve kterém budou všechna náboženství rovnocenná.“⁸⁹

Představitelé Českomoravské Fatimy nejsou spokojeni s články o zjevení ve Fatimě, které se zveřejňují v mariánsky orientovaných periodikách. Časopis Světlo, který tento článek otiskl a na který se Českomoravská Fatima rozhodla reagovat a s nímž nesouhlasí, má církevní schválení. V prohlášení, které bylo sepsané Pavlem Kolaříkem, mimo jiné reagují i na sdružení, která ve světě působí (bratrstvo Pia X.) nebo na tzv. pravověrný „apoštolát“ Dr. Grunera z Kanady, který neustále šíří ve světě útoky na Fatimu, katolickou církev, vyjadřují stálou nespokojenost se zasvěcením Ruska Neposkvrněnému Srdci Panny Marie, které provedl (resp. podle nich neprovedl) Jan Pavel II., aj. Jak řekla Hana Francáková: „*pokorně, avšak intenzivně se snažíme reagovat na demagogickou činnost P. Grunera*“. Tato sdružení již nejsou na půdě katolické církve a Českomoravský apoštolát má k dispozici i stanovisko, v němž je osobně odsoudila i sestra Lucie dos Santos.⁹⁰

Michal Semín, který se staví proti mezináboženskému dialogu, následně poslal Českomoravské Fatimě dopis, ve kterém na toto téma naráží a prohlašuje, že jejich vyjádření obsahuje řadu nepravdivých tvrzení a že některé závažné skutečnosti zcela zamlčuje. Michal Semín doufá, že k žádnému činu, který by z baziliky ve Fatimě udělal svatyni, ve které by se mísila různá náboženská vyznání, nedojde a že se tyto plány nepodaří zrealizovat. Za naprosto skandální považuje Semín tvrzení Fatimského apoštolátu o útocích na Fatimu ze strany Kněžského bratrstva sv. Pia X. či Nicholase Grunera a jeho *Fatimského střediska*. N. Gruner spolupracoval s Modrou armádou do té chvíle, dokud si její představitelé uchovávali tradiční význam Fatimského poselství. V okamžiku, kdy se vedení Modré armády ztotožnilo s názorem, že došlo ke splnění požadavků Panny Marie z roku 1917, nebylo možné, aby oficiální spolupráce P. Grunera s Modrou armádou pokračovala. O Grunerovi se Semín vyjadřuje, že by měl být spíše vzorem k následování než exkomunikován. Semín ve svém vyjádření o N. Grunerovi doslova píše, že „*P. Dokládal a Ing. Francáková se budou jednou*

⁸⁹ Modlářské rouhání na svatém místě. *Světlo*, s. 35.

⁹⁰ „*Vyjádření Fatimského apoštolátu ČR*“ [online], *Christnet.cz* [cit. 2008-2-3], URL: http://www.christnet.cz/diskuse/archiv/tema_1521.html#95846.

zodpovídat před Bohem za svoje tvrzení, že P. Gruner nestojí na půdě katolické církve.“

91

Na tento dopis se Michalu Semínovi žádného vyjádření ze strany Českomoravského apoštolátu nedostalo i přesto, že v závěru dopisu vyzývá k prodiskutování tohoto tématu.

Fatimský apoštolát si trvá na svém stanovisku a nepovažuje Semínovy názory za námět k diskuzi.

⁹¹ „*Modlářské rouhání na svatém místě*“ [online], *Christnet.cz* [cit. 2008-2-3], URL: <http://www.christnet.cz/diskuse/archiv/tema_1521.html#95846>.

Závěr

V této bakalářské práci jsem se pokusila nastínit jakou roli hraje Fatimské zjevení v současné římskokatolické církvi, přičemž jsem se zaměřila na mariánská hnutí, která byla založena na základě tohoto zjevení nebo na hnutí, která si za svůj cíl kladou prohlubování mariánské zbožnosti.

Tato hnutí nejsou pouhými pasivními členy církve. Vybíjejí silnou misijní činnost, publikují literaturu kolem Fatimského zjevení a jak řekla Ing. Hana Frančáková, pastorační asistentka Českomoravské Fatimy, „*snaží se šířit literaturu, která bude podávat pravdivé informace o Fatimském zjevení*“. Mimo duchovní obnovu, kterou tato hnutí svým členům nabízí, pořádají výjezdy do míst současných (Medžugorje) nebo minulých zjevení (Fatima, Lurdy, La Salleta), vydávají časopisy a zvou do svých center významné misijní osobnosti (Elias Vella, Joseph Bill) nebo přímo vizionáře, kteří jim poskytují jisté povzbuzení (Don Gobbi, Vassula Ryden, Slavko Barbarič). Od nich čerpají povzbuzení nejen pro jejich duchovní život ale i pro život celého hnutí.

Identifikačním znakem některých hnutí může být jistá separace od katolické církve. Jistým příkladem je pověst ohledně dvojníka papeže Pavla VI., o kterém jsem se zmiňovala ve třetí kapitole, nebo sebe prohlášení Michala Collina za papeže Klementa XV., který tak učinil na základě inspirace třetím fatimským tajemstvím. Tato separace se však netýká Fatimského apoštolátu, který se pohybuje zcela v mezích vytýčených římskokatolickou církví.

V závěru lze shrnout, že tato hnutí či mariánská spiritualita přináší do českého prostředí podněty spíše duchovního rázu a čerpá z tradičních zjevení (Fatimy). Stále vycházejí časopisy, které se vyslovují ke starším poselstvím a zjevením, ale také monografie o vizionářích nebo deníkové záznamy s informacemi o mariánském zjevení.

BIBLIOGRAFIE

Bible. Přeložily ekumenické komise pro Starý a Nový zákon. 9. vyd. Praha: Česká biblická společnost, 2002. ISBN 80-85810-30-1.

Děkuvzdání Fatimy: střeoevropské katolické dny 2003/2004. Hradec Králové: Biskupství královéhradecké, diecézní poutní centrum, 2003. ISBN 80-7266-147-7.

DOKLÁDAL, P. *Fatima a Panna Maria na konci druhého tisíciletí*. 1. vyd. Svitavy: Trinitas. 1992. ISBN 80-900960-2-6.

Fatimské poselství. Kongregace pro nauku víry. Praha: Sekretariát české biskupské konference, 2000.

FELICI, Icilio. *Fatima*. 1. vyd. Brno: Salve regina, 1994. ISBN 80-901240-4-6.

GROESCHEL, J. Benedikt. *Tichý jemný hlas: Praktický průvodce pro zájemce o soukromá zjevení*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 1998. ISBN 80-7192-625-6.

Katechismu katolické církve. Přeložil Josef Koláček. 1. vyd. Praha: Zvon, 1995. ISBN 80-7113-132-6.

LURENTIN, René. *Pojednání o Panně Marii*. 1. vyd. Praha: Karmelitánské nakl. a Krystal OP, 2005. ISBN 80-85929-76-7.

KONDOR, P. Luis. *Sestra Lucie hovoří o Fatimě: Vzpomínky sestry Lucie*. 1. vyd. Fatima-Portuga: Secretariado dos Pastorinhos, 1994.

OPATRŇÝ, Aleš. *O soukromých zjeveních*. Praha: Pastorační středisko při Arcibiskupství pražském, 1998. ISBN 80-238-4056-8.

PARTRIDGE, Christopher. *Encyklopedie nových náboženství*. 1. vyd. Praha: Euromedia Group, k. s. – Knižní klub, 2006. ISBN 80-242-1605.

PETRI, Heinrich - BEINERT, Wolfgang. *Učení o Marii*. 1. vyd. Olomouc: Matice cyrilometodějská, 1996.

PRESS, František. *Maria...: Mariánská zjevení a poselství lidem 20. století*. 1.vyd. Brno: Mariánská zjevení a poselství lidem 20. století. Mariánské nakladatelství, 1991. ISBN 80-901553-5-9.

PUTNA, Martin. *My poslední křesťané*. 2. vyd. Praha: Torst, 1999. ISBN 80-7215-097-9.

REISSWITZ, C., Kramer. *Poslední tajemství z Fatimy: Jan Pavel II. prolomil mlčení*. Praha: Dobra, 2000. ISBN 80-86459-00-4.

SECONDIN, Bruno. *Nová hnutí v církvi*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 1999. ISBN: 80-71923-91-5.

STANĚK, Martin. Eschatologická společenství: K recepci mariánských zjevení v České republice. In: *Jaká víra? Současná česká religiozita/spiritualita v pohledu kvalitativní sociologie náboženství*. NEŠPOR, R. Zdeněk (ed.). 1. vyd. Praha: Sociologický ústav AV ČR, 2004. ISBN 80-7330-061-3.

STANĚK, Martin. *Soukromá zjevení v kontextu eschatologických očekávání*. Nепublikovaná diplomová práce na Ústavu filosofie a religionistiky FF UK v Praze.

VOJTÍŠEK, Zdeněk. *Encyklopedie náboženských směrů v České republice: Náboženství, církve, sekty, duchovní společenství*. 1. vyd. Praha: Portál, 2004. ISBN 80-7178-798-1.

ČLÁNKY V SERIÁLOVÝCH PUBLIKACÍCH

BADDE, Paul. Zkušenosti nejstaršího exorcisty. *Světlo: Týdeník matice cyrilometodějské*, 2008, roč. 15, č. 6, str. 4-5. MKČR E 7225.

BENO, Mikocki. Velký zázrak - když slunce tančilo. *Světlo: Týdeník matice cyrilometodějské*, 2006, roč. 13, č. 42, str. 7. MKČR E 7225.

FERBIE, Anna. Daří se nám, takže nám možná lidé závidí. *Katolický týdeník*, 2007, roč. 17, č. 31. Str. 10. ISSN 0862-5557.

GERSON, Jean. Praktická pravidla k posuzování zjevení. *Teologické texty: Časopis pro teologii a službu církve*, 2000, č. 5. Str. 27. ISSN 0323-2573.

Christnet. Brno: Christnet. cz. 2000- . ISSN 1213-0877.

Immaculata. Brno: konvent Minoritů. 1992-1993, 2003- . Vychází šestkrát ročně. ISSN 1210-5732.

KOUBEK, Jiří. Modrá armáda naší paní. *Dingir*, 2002, roč. 4, č. 3. Str. 23. ISSN: 1212-1371.

KUCHARCZYK, Grzegorz. Portugalsko-Zednáři-Fatima. *Světlo: Týdeník matice cyrilometodějské*, 2007, roč. 14, č. 42. Str. 11-13. MKČR E 7225.

MALÝ, Radovan. Církev uznala celkem 21 mariánských zjevení od r. 1830. *Immaculata*, 2003, č. 6, str. 12. ISSN 1210-5732.

MACHÁNEŠ, Jiří. Portugalská Fatima v českomoravské Koclířově. *Katolický týdeník.. Mariánská příloha*. 2007, roč. 17, č. 19. ISSN 0862-5557.

Modlářské rouhání na svatém místě. *Světlo: Týdeník matice cyrilometodějské*, 2004, roč. 11, č. 38. Str. 35. MKČR E 7225.

NIGGL, Thomas. 90 let od událostí ve Fatimě. *Světlo: Týdeník matice cyrilometodějské*, 2007, č. 14, č. 23. Str. 20-21. MKČR E 7225.

OPATRŇY, Aleš. Soukromá zjevení a pastorační. *Teologické texty: Časopis pro teologii a službu církve*, 2002, roč. 12, č. 1. Str. 18-20. ISSN 0323-2573.

Regina: časopis pro oživení duchovního života prostřednictvím mariánských zjevení. Praha: Verité. 1998-. Vychází šestkrát ročně. MKČR 7879.

SEMÍN, Michal. *Revoluce 20. století ve světle Fatimy*. Předneseno dne 15. května 2004 na Mariánské konferenci Katolík Revue „Slzy naší něžné Matky“.

SEMÍN, Michal. Kritičtí k dialogu. *Dingir*, 2003, roč. 5, č. 3, str. 95. ISSN 1212-1371.

STANĚK, Martin. Žijeme na konci časů. *Dingir*, 2002, roč. 5, č. 3. Str. 19. ISSN 1212-1371.

VENNARI, John. Čtvrté fatimské tajemství. *TeDeum*, 2007, roč. 2, č. 1. Str. 19-23.

VERNETTE, Jean. Soukromá zjevení a poselství. *Teologické texty: Časopis pro teologii a službu církve*, 1994, roč. 4, č. 2. Str. 66. ISSN 0323-2573.

Zprávy z Medžugorje. Praha: Verité. 1989-. Vychází měsíčně.

INTERNETOVÉ ZDROJE

ČEJKA, Martin. „Soukromá zjevení“ [online]. *Katolikrevue.cz*, poslední aktualizace 15.11.2007 [cit. 2007-11-12].

URL: <http://www.katolikrevue.cz/fides/soukromá_zjevení_martin_r_cejka.htm>.

„Vyjádření Fatimského apoštolátu ČR“ [online], *Christnet.cz*, datum vložení příspěvku 4. 10. 2004 [cit. 2008-3-2].

URL: <http://www.christnet.cz/diskuse/archiv/tema_1521.html#95846> .

Solar Miracle of Fatima: The flop of the Century [online]. *Miracles and Hoaxes*. [cit. 2008-15-3]. URL: <<http://www.miraclesceptic.com/solarmiracle.html>>

Zjavovanie katolickej Marie a okultne podsvetie. [online]. *Cristnet.cz*, datum vložení příspěvku 12. 5. 2007 [cit. 2008-15-3].

URL: <<http://www.christnet.cz/diskuse/prispevek.asp?zobraz=200996>>

Základní informace o Fatimském apoštolátu [online]. *Českomoravská Fatima*. [cit. 2008-1-12]. URL: <<http://www.cm-fatima.cz/?x=3&y=1>>

Základní informace o Rytierstvo nepoškrvnenej [on line]. *Ryrier nepoškrvnenej* [cit. 2008-28-2]. URL: <<http://www.rytier.sk/index.html>>

Základní informace o „Institutu Svatého Josefa“ [online]. *Institut Svatého Josefa*, poslední aktualizace 22. 3. 2008 [cit. 2008-1-12].

URL: < <http://www.stjoseph.cz/poslani.htm> >

Základní informace o Mariině legii [on line]. *Mariina legie*, poslední aktualizace 16. 3. 2008 [cit. 2008-2-10]. URL: <<http://augustin.proglas.cz/main.php?m=7>>